

moja gorenjska

04

Dediščina: Dolina se začne pr' tunel

10

Sestra Miriam, dr. Francka Praprotnik: Gospod, hvala ti, vse si prav storil

SLOGA
Kmetijsko gozdarska zadruga z.o.o.

04/20 14 950

www.sloga.si

VSE ZA UREJANJE GROBOV

Pesek in zemlja za grobove, mačehe, krizanteme, sveče, ikebane, nagrobni aranžmaji...

KVC SLOGIN VRT Kranj, Šuceva 27 in KVC SLOGA Naklo, C. na Okroglo 1/a | Vsak delavnik od 7^h do 19^h in sobota od 7^h do 13^h

VZAJEMNA

Ni statusa? Ni panike!

Klemz / Klemen Sakonja - Ay studio

Zavaruj se in

Zadžuskaj

**Najcenejše dopolnilno zavarovanje.
Topšit ugodnosti!**

Paket Vzajemna Mladi ali paket Vzajemna Mladi Svet, kjer si zavarovan za cel planet, saj imaš Multitrip – zdravstveno zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini za cel svet za eno leto. Ugodnosti: Džabest mobilni že od 1,50 € mesečno. Itak! • 20 € popusta za vse direktne lete z Adrio Airways • Do 30 % popusta za avtomobilsko zavarovanje Generali (več na www.generali.si) • Zadžuskaj majica • Brezplačna včlanitev v Vzajemna Klub, kjer te čaka še več ugodnosti • Bon za 15 € za vsa zavarovanja Vzajemne (razen dopolnilnega zavarovanja, velja za paket Vzajemna Mladi)

Počekiraj:)

www.zadzuskaj.si

Ni statusa? NI PANIKE!

080 20 60

ITAK

**MOBILNI
PO DŽABEST
CENI**

ita.si

ADRIA

**20
POPUSTA
NA LETALSKE
VOZOVNICE**

adria.si

GENERALI

**DO
30 %**

za avtomobilsko
zavarovanje

www.generali.si

PE KRANJ
Koroška cesta 1,
tel.: 04/ 201 03 00

- Kranj, Zlato polje 2
- Jesenice, Lekarna Plavž, Cesta maršala Tita 77
- Radovljica, Kranjska cesta 1
- Škofja Loka, Kapucinski trg 8
- Tržič, Cesta Ste Marie aux Mines 23

Vzajemna, d.v.z., Vošnjakova ulica 2, Ljubljana. Vsa zavarovanja se sklepajo po veljavnih pogojih Vzajemne, d.v.z.

Srečno zaklenjena cena elektrike

Zagotovite si super
ceno električne energije!

V paketu Zakleni cene! vam zagotavljamo nespremenjeno ceno do konca leta 2017.
Akcijska ponudba traja samo do 31. oktobra 2014 oziroma do odprodaje količin.

Elektro Gorenjska Prodaja d.o.o., Ul. Mirka Vadnove 3, 4000 Kranj

elektro
gorenjska
prodaja

080 22 04

www.eg-prodaja.si

DOLINA SE ZAČNE PR' TUNEL

V Dolini nimajo več gostilne, trgovine in šole, imajo pa zavedne domačine, takšne, kot sta Ana in Zdravko Dovžan. S spoštljivim odnosom do rodnega kraja in njegove dediščine ter podporo sedanjih lastnikov sta uredila Domačijo Filipa Benceta in sodelovala pri ureditvi Šimnove spominske sobe z razstavo.

Suzana P. Kovačič,
foto: Tina Dokl

Kje so pa tukaj jame?« zanima znano primorsko pevko. »Kakšne jame?« jo vpraša domačin. »Ja jame, takšne, podzemne,« vztraja pevka. »Tukaj ni nobenih jam, imamo pa zaselek Na Jamah,« se posveti domačinu. Zgodbo je pred dnevi pripovedoval Zdravko Dovžan, tisti domačin, ki ga je ogovorila pevka, ki se je sprehodila skozi Dovžanovo sotesko po stari poti, tlakovani s kamni, in Zdravka srečala pri hišni številki Dolina 1 v zaselku Na Jamah. Prav tu se Dolina dejansko začne, v hiši številka ena pa sta živela Rozka Bence, Šuštarjova Rozka po domače, dolgoletna planšarica in majerica na planšarijah pod Košuto, ter njen sin, znani alpinist in gorski reševalec Filip Bence, ki se je tretjega aprila leta 2009 smrtno ponesrečil v Kramarjevi smeri Storžiča.

Hišo na naslovu Dolina 1 bi že »vzel čas«, kajti prazna je ostala, ker je tudi Rozka že umrla. Rozkin drugi sin Franci Bence, sedanjí lastnik hiše, živi v Ljubljani. Hiša je iz vidika ohranjanja kulturne dediščine silno zanimiva, saj ima ohranjeno črno kuhinjo in stare predmete. Tako so se »vzeli skupaj« zakonca Ana in Zdravko Dovžan ter Franci Bence, ki prijateljujejo še iz otroških let, in se dogovorili, da bosta Dovžanova hišo uredila v muzej in jo odprla za obiskovalce. Prostori so ostali takšni, kot sta jih zapustila mama in sin. Eno skromno sobo je imela Rozka, v

Ana in Zdravko Dovžan v Šimnovi spominski sobi, v kateri je na ogled razstava Časi v Dolini – sprehod skozi zgodovino naših prednikov. Veliko vesta povedati o Dolini in Dolincih.

njej je med drugim še mentrga, drugo skromno sobo je imel Filip. V njegovi so spominki in fotografije iz alpinističnih odprav, nekaj alpinistične opreme, stara krušna peč, koledar iz leta 2009, ko se je Filip tragično ponesrečil, njegova skodelica, dnevnik ... Skupen prostor v hiši je črna kuhinja, v kateri Ana Dovžan občasno še speče kruh, v črni kuhinji so lonci, iz katerih je včasih dišalo po hrani, pa bakren korc oz. zajemalka z dolgim ročajem. »Po bakrenem korc se je včasih vedelo, kakšna gospodinja je pri hiši. Če se je korc lepo svetil, je pomenilo, da gospodinja lepo skrbi za dom,« je razložila Ana Dovžan, Zdravko pa je pokazal na najstarejše škarje, ki so jih kovači naredili v Dolini. Kako ostre so še vedno!

Hiša na naslovu Dolina 1 je stara več kot sto let, vanjo se je Rozka z materjo preselila leta 1950, kar jima je omogočil nekdanji lastnik in njen sorodnik Ta spodn Šimn; le pod tem imenom so ga poznali domačini.

Le nekaj metrov stran sta mogočni skali, ki bi leta 1944 lahko uničili hišo, ko sta se utrgali z Borove peči. Na srečo sta se ustavili še pravi čas. Ob hiši je studenček, Zdravko pa je pristavil lonček, da popotniki niso žejni, saj v kraju gostilne (žal) že dolgo več ni. Ni več trgovine in ni več šole; šolo so zaprli leta 1963.

Dolinska Romeo in Julija

Simon Dovžan Šimnov, Ta zgornj Šimn, ki s Ta spodnjim Šimnom ni bil v zlahti, pa je bil sila podjeten človek. Zgradil je hišo na naslovu Dolina 19 in v njej odprl gostilno, ki je bila znana po dobri pijači in jedaci. Vanjo so zahajali domačini in delavci Karla barona Borna. Zaznal je še eno odlično poslovno priložnost in med obema svetovnima vojnoma odprl trgovino z mešaninim blagom; hišo je kar dvakrat predelal in povečal. Simon Dovžan je bil ded Henrika Dovžana, ki danes živi v Ljubljani in se zelo rada vrača v Dolino, kadar le more, in ima v hiši na številki 19 urejen bivalni del. Del hiše pa je sameval, Ana in Zdravko Dovžan, njun sin Vili in sorodnik Henrik pa so prišli na idejo, da bi ga uredili za obiskovalce. Tako so spomladi odprli Šimnovo spominsko sobo z razstavo Časi v Dolini Š prehod skozi zgodovino naših prednikov. Ohranjenih je namreč veliko fotografij, za kar se gre zahvaliti Henrikovemu očetu. »Henrikov oče Ignac (1905-1999) je s pomočjo kakovostne fotografske opreme ovekovečil številne dogodke iz naših krajev in tako s fotografskim izražanjem upodobil tudi našo zgodovino. Tokrat je predstavljena tematika iz družabnega življenja v obdobju od konca 19. stoletja do konca 2. svet. vojne. Fotografije prikazujejo življenjski utrip naših očetov, babic, pradedov ... in nam tako približajo življenje Dolincev več rodov v preteklosti,« so povedali Dovžanovi. Vsekakor pa je razstava zanimiva tudi za naključnega obiskovalca, saj živo izpričuje življenje nekega časa. Denimo tragična zgodba o nadgozdarju Maksu Millerju iz Puterhofa, ki se je zaljubil v sobarico. Njuna zgodba spominja na Romea in Julijo, na zgodbo o nesmrtni ljubezni in predanosti. Dekle ni bilo primernega stanu za Maksa in jima poroke niso dovolili, zato sta se ustrelila.

Ana in Zdravko Dovžan: »Radi bi še kakšno nevesto več«

Oba sta v Dolini rojena, le da eden na desnem, drugi na levem bregu Tržiške Bistrice. So rekli včasih, da je desna stran potoka Dovžanova, leva pa Kušpegarjova. Zdravkovi predniki po očetovi kot mami ni strani izhajajo iz Zgornjesavske doline,

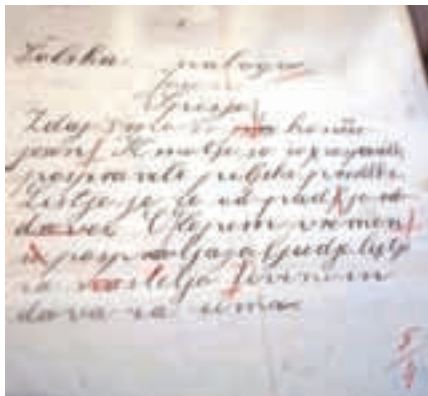
Domačija Filipa Benceta

Črna kuhinja na domačiji. V peči Ana Dovžan občasno še speče kruh.

Domačija Filipa Benceta, svetovno znanega alpinista in gorskega reševalca, ki se je smrtno ponesrečil 3. aprila leta 2009. Na fotografiji je njegova soba, takšna, kot je bila, ko je v njej še živel.

Šolsko nalogo je pisal oče Zdravka Dovžana, le da morate oceno 5/4 brati ravno obratno, kot danes velja npr. pri nas.

Spomladi so odprli Šimnovo spominsko sobo z razstavo Časi v Dolini - sprehod skozi zgodovino naših prednikov. Predstavljena je tematika iz družabnega življenja v obdobju od konca 19. stoletja do konca 2. svetovne vojne. Fotografije prikazujejo življenjski utrip naših očetov, babic, pradedov ... in nam tako približajo življenje Dolincev več rodov v preteklosti.

Opremo za Šimnovo spominsko sobo so podarili Dolinci.

tako da njegov priimek nima opraviti z imenom Dovžanove soteske; to so druga Dovžanova rodbina ..., čeprav bi po Zdravkovi izjemni skrbi za kraj in dediščino mirno lahko zapisali, da ima pa veliko skupnega z Dovžanovo sotesko. Ana in Zdravko in še nekaj Dolincev, ki vztrajajo med skalami in nekaj zemlje, ker jim je tu lepo, se trudijo ohranjati stare običaje, kot je košnja po starem. Zakonca se strinjata, da bi v Dolini rabili še kakšno nevesto več. Približno trideset hiš je v Dolini, od teh jih je devet praznih. »Da bi se le vračali, predvsem ta domači, ta mladi,« je njuna želja.

O Dolini in Dolincih je letos izšla tudi zanimiva knjiga, ki jo je uredila Jožica Koder, nastala pa je na podlagi pripovedi Zdravka Dovžana in drugih Dolincev o ljudeh in življenju, ki izginja. Da slišite Ano Dovžanovo, ko pripoveduje, kako je to knjigo prodajala od hiše do hiše: »Še kako me je bilo strah, kako me bodo sprejeli na vratih, ko prodajam knjigo.

In da vidite, kako lepo so jo lepo sprejeli še tudi v sosednjih vaseh. Le ene stvari ne pozabim nikoli; nemški ovčar me je na dvorišču ene hiše tako prestrašil, da sem obstala, kaj obstala, onemela sem na mestu. Samo knjige v nahrbtniku so me rešile pred njegovim ugrizom.« No, na domačiji Filipa Benceta in Šimnovi spominski sobi ni štirinožnega čuvaja, pač pa se za ogled lahko dogovorite kar z Ano in Zdravkom Dovžanom, njuni kontaktni podatki so na spletni strani Krajevne skupnosti Jelendol D olina. In da slišite še o načrtih, ki jih skupaj s Henrikom Dovžanom kujejo v Henrikovi kuhinji na naslovu Dolina 19. »Kako je denimo Tržič zrasel gor z našimi surovinami; z rudo, lesom, ogljem, apnom. Tudi te poti bi radi uveljavili z verodostojnimi datumi,« prepričano skleneta Dovžanova, ki sta, mimogrede, obnovila tudi kapelico pred cestnim tunelom v Dovžanovi soteski. Kajti Dolina se začne pr' tunel in kapel'ci, sta še poudarila.

V vsakem, še tako majhnem kraju, je bila včasih gostilna. V Dolini je bilo tako Pr' Šimnu, kjer so v hiši s številko 19 živeli Dovžanovi, Ta zgornji Šimnovi.

Šimnova hiša danes

Dolinski fantje in dekleta na Brusovem travniku

KOLOFON

Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski glas je osrednji gorenjski časopis, ki pokriva širše območje Gorenjske. Je časopis z bogato tradicijo, saj neprekinjeno izhaja že od leta 1947, njegovi zametki pa segajo v daljne leto 1900. Kot poltednik izhaja ob torkih in petkih v nakladi 19 tisoč izvodov. Je neodvisen, politično uravnotežen časopis z novicami, predvsem v vseh področij življenja in dela Gorenjcev, pa tudi širše. Pišemo o vsem, kar ljudi zanima, ali kot pravimo: Gorenjski glas za vas beleži čas. V dobrem in slabem. V veselju in žalosti. Za vas sprašujemo, kaj je novega. Zaradi vas zastavljamo tudi neprijetna vprašanja. Morda vas kdaj kaj naučimo. In seveda poskrbimo za sprostitev in zabavo. Samo zaradi vas predemo misli. Na glas. Časopis dopolnjujemo z brezplačnimi prilogami, kot sta Moja Gorenjska, Kranjčanka, ter ob koncu leta z letopisom GORENJSKA - darilom pred božično-novoletnimi prazniki. Če vas poleg branja Moje Gorenjske zanimajo tudi novice iz vse Gorenjske, vas vabimo k naročilu na časopis Gorenjski glas. Kot novemu naročniku vam bomo prve tri mesece časopis prinašali brezplačno (če boste naš naročnik vsaj eno leto) in vas presenetili z darilom ter z drugimi ugodnostmi. Dobrodošli v družbi naročnikov Gorenjskega glasa.

MOJA GORENJSKA, ISSN 1581-615X, izhaja kot priloga poltednika Gorenjski glas v nakladi 19.000 izvodov. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Odgovorna urednica: Marija Volčjak, uredništvo: Gorenjski glas, vodja oglašnega trženja: Mateja Žvižaj. Oblikovanje: Matjaž Švab. Priprava za tisk: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj. Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče. Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o., Maribor. Uredništvo, naročnine, oglasno trženje: Bleiweisova cesta 4, Kranj, telefon: 04/201-42-00, telefaks: 04/201-42-13. E-pošta: info@g-glas.si, mali oglasi: telefon 04/201-42-47. Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobota, nedelje in prazniki zaprto. MOJA GORENJSKA, številka 4, oktober 2014, je priloga 83. številke Gorenjskega glasa, ki je izšla 17. oktobra 2014.

ALENKA NI MARIJA

Miha Naglič

Ko je bila Alenka Bratušek 27. februarja 2013 izvoljena za predsednico vlade – kot prva ženska na čelu izvršne oblasti, smo bili nanjo mnogi ponosni in od nje veliko pričakovali. Po njenem nedavnem debaklu v evropskem parlamentu smo pa žalostni, navdušeni pač ne.

Le nekaj dni po osmem marcu 2013 sem prav na tem mestu pozdravil izvolitev Alenke Bratušek za predsednico vlade. Dejstvo, da je bila prvič v zgodovini na čelo izvršne oblasti v Sloveniji izvoljena ženska, se mi je zdelo že samo po sebi imenitno. Sledila je njena razmeroma kratka vladavina, od 20. marca 2013 do volitev 13. julija letos, po katerih je opravljala le še tekoče posle. Eno njenih zadnjih vladnih dejanj je bilo, da je samo sebe predlagala za evropsko komisarko. In če bi bila izvoljena, za kar jo je novi predsednik Komisije predlagal, bi postala komisarka za energetiko in vrh tega še podpredsednica komisije. In vsi bi bili ponosni. A prišel je 8. oktober, dan zaslišanja pred evropskimi parlamentarci, ki so njeno kandidaturo zavrnili. To ni bil črn dan le zanjo, ampak tudi za Slovenijo. Alenka Bratušek, ki očitno ni bila kos položaju in postavljenim vprašanjem, nas je vse postavila v slabo luč. Žal.

Tudi če je res, da se je vse zarotilo proti njej, tako v domovini kot v Bruslju, ostaja dejstvo, da njeni odgovori na postavljena vprašanja niso bili dobri. Če bi bili, če bi poznala področje, za katerega je bila predlagana, bi preizkušnjo prestala, tako je pač ni. Škoda. Mojo posebno pozornost je zbudil češki evroposlanec Miroslav Poche, ki jo je nagovoril v skoraj popolni slovenščini. Sem si mislil: ta je pa dober! Potem pa se mi je posvetilo, da je to mož Žirovke Helene Pečelin, ki vsako leto kar nekaj časa preživi med rojaki svoje žene. Leta 1978 rojeni poslanec pripada Skupini naprednega zavezništva socialistov in demokratov v Evropskem parlamentu, je torej poslanski kolega naše Tanje Fajon. In brž bi lahko pomislili, da ga je ta oziroma njuno »zavezništvo« nagovorilo, naj se oglasi proti kandidatki. A to ni važno; to je v politiki legitimno in tudi če je res, ne spremeni dejstva, da kandidatka ni bila kos vprašanju.

Ne le vprašanju, tudi položaju v evropskem parlamentu, ki je očitno drugačen od našega. Gorenjski rojak Miha Mazzini je svojem odzivu na te reči opozoril na dve dejstvi. »Prvo, šokantno dejstvo: Alenka Bratušek je govorila točno tako, kot je bila navajena od doma, le da se pri nas nad tem nihče do zdaj ni razburjal. Drugo: tako govori velika večina slovenskih politikov.« Do tu je bilo torej vse OK. V evropskem parlamentu pa takega načina (»prazen govor«) očitno ne sprejemajo. »Gledali smo namreč obraze poslušalcev v dvorani, videli zavijanje z očmi, šok, odpor itd. Ti obrazi so našemu nezavednemu povedali, da je nekaj narobe. In z daj smo ogorčeni.«

Vprašljiv pa je tudi odnos evropske vlade in njenega predsednika do teh reči. Od nas je hotel, naj mu pošljemo žensko, ki naj bo hkrati liberalka. In to je bila ravno Alenka Bratušek. Mi bi se morali takemu diktatu upreti, v Bruselj bi morali poslati kandidata, ki bi bil preprosto najboljši, tudi če je moški. In če doma takega ni, naj ostane še en mandat Janez Potočnik, ki se je v vlogi komisarja že izkazal. Tudi Karel Erjavec bi bil gotovo kos temu položaju, a njega moramo zadržati doma. Kdo pa se bo v primeru njegova odhoda zavzemal za interese upokojujencev!

Alenka Bratušek se torej v vlogi, ki jo je prav njej namenil Juncker, ni obnesla. A kdo bi ji zameril? Alenka pač ni Marija. Prej sem zapisal, da je bila Alenka Bratušek prva ženska vladarica v slovenski zgodovini. Kar ni čisto res. V sredini 18. stoletja nam je vladala mogočna in nepozabna cesarica Marija Terezija in to je bilo eno najbolj naprednih obdobij v slovenski zgodovini. Duhovno pa Slovincem že stoletja vlada Marija, Mati božja. Gorenjcem in vsem Slovincem je še posebej domača kot Marija Pomagaj na Brezjah. In kot vse kaže, se bomo morali k njej zatekati tudi v prihodnje. In počakati na novo Marijo Terezijo.

Alenka Bratušek
/ Foto: Tina Dokl

GOSPOD, HVALA TI, VSE SI PRAV STORIL

Vedno nasmejana sestra Miriam, zdravnica Francka Praprotnik, je nakljanska rojakinja. V nedeljo, 19. oktobra, prihaja v Naklo, na praznovanje svoje devetdesetletnice.

Sestra Miriam je ob veliki revščini v otroštvu in pomanjkanju najosnovnejših dobrin v času študija dosegla vse cilje, ki si jih je zadala. / Foto: Ana Ovsenik

Damijan Janežič

Njena generacija je trdna, z njo praznujejo sošolke iz osnovne šole Marija Jošt, po domače Begmostrova Minka, rojena Legat na Peručovi kmetiji v Naklem, Ana Jošt iz Naklega, rojena Trampuž Pr' Mavarj' v Strahinju, Francka

Bernard s Cegelnice, rojena Bajzelj Pr' Petr'v Naklem, in Ana Rode s Kokrice, rojena Pavlin na Iglejovi kmetiji na Pivki.

Spoštovana sestra Miriam, otroštvo in mladost ste preživeli v Naklem?

»Izhajam iz revne delavske družine. Starša sta sredi dvajsetih let 20. stoletja postavila majhno hiško

ob cesti v Strahinj in hudourniku Dupeljščica, na današnji Stari cesti. Prej sta nekaj let živela v današnji Cestarjovi hiši, kjer se je po domače P'r Tinež rodil oče Franc. Tri njegove brate je vzela druga svetovna vojna: Petra, Jožeta in Janka. Slednja sta umrla v taborišču Dachau in se po njiju imenuje ulica v Naklem. Mama Jožefa, klicali so jo Pepca, je mladost preživela v Ihanu pri

Nakljanska mladina okrog leta 1930 (R. T.), sestra Miriam sedi četrta z desne.

Domžalah. Rodili smo se štirje otroci: Francka (sestra Miriam), Marija, Janez in Anica, ki je umrla pri petih letih. V naši družini smo redno molili rožni venec. Spominjam se, da je mama vedno dodala očenaš za očeta, da bi ga kot železniškega delavca v Trziču ne povozil vlak. Res se mu vso delovno dobo pri večkrat nevarnem delu ni ničesar zgodilo. Imela sem čudovito mamo. Njej se moram zahvaliti za vero, življenjsko vzgojo in željo po izobrazbi.«

V času vaše mladosti so v Naklem službovali trije župniki, Jožef Seigerschmied (1909–1936), kanonik dr. Jožef Šimenc (1936–1938) in Janez Filipič (1938–1967), kako se jih spominjate?

»Župnika Jožefa Seigerschmieda se spominjam kot starejšega gospoda in odličnega kateheta. Veliko je molil in pisal knjižice z duhovno vsebino. Njegov naslednik, kanonik Jožef Šimenc, doma iz Dola pri Ljubljani, je bil znan kot goreč dušni pastir in dobrotnik revnih ljudi. Te dobrote sem bila kot študentka v Ljubljani deležna tudi jaz. Imenovali smo ga očeta revnih študentov. Kadar nisem imela denarja za kosilo, sem se oglasila pri njem. Njegova rodna sestra, ki mu je

Sestra Miriam je medicinsko fakulteto končala v Ljubljani, nato v Beogradu še specializacijo za pljučne bolezni. Takrat je vstopila k usmiljenkam, redovnicam Hčere Krščanske ljubezni dr. Vincencija Pavelskega. Trideset let je delovala na Kosovu in dvajset let v Draču v Albaniji. Najvišje cerkveno odličje sv. Cirila in Metoda ji je podelil tedanji nadškof, sedanji kardinal dr. Franc Rode. Občina Naklo jo je leta 2003 razglasila za častno občanko.

bila za kuharico, me je najprej prijazno nahranila, nato pa me peljala v gospodovo sobo. Pogovarjala sva se o študiju in življenju. Iz teh pogovorov sem se naučila marsikaj koristnega za življenje. Od gospoda Šimenca sem odšla opogumljena in s prijaznim povabilom, naj le pridem, ko bom

spet v stiski. Svetniški župnik Janez Filipič je bil navadno vedno v župnišču. Bila sem prepričana, da so župniki vedno doma na razpolago župljanom. Tako kot človek je bil enkrat tudi kot katehet in dušni pastir. Že precej pred sveto mašo je v cerkvi ob molitvi čakal, če bo kdo od župljanov želel k spovedi.«

V šolo ste začeli hoditi v Naklem, študij pa zaključili s specializacijo v Beogradu?

»V osnovno šolo v Naklem sem začela hoditi s sedmimi leti. Do nje sem imela kakih pet minut. Naša hiša je bila takrat nekoliko odmaknjena od vasi. Navadno sem hodila do glavne ceste skozi Naklo po stezici med njivami in grabnom, le pozimi po makadamski cesti, ki je mimo nas vodila v Strahinj. Ne spominjam se, da bi na poti srečala kako vozilo. Po glavni cesti sem hodila mimo Ausbirtove, Režkove, Zgubove, Matevžovčove in Už'nkove kmetije, Tišlarjove in Verbičove hiše, Gabričove in Tinčkove kovačije ter mlekarne (Mlekarske zadruge, op. avtorja). Bila sem zvedav otrok. Težko sem čakala, da sem šla v šolo. Že ko sem prišla v prvi razred, sem znala brati in pisati. Ko pa še nisem znala

Francka Praprotnik, sestra Miriam, okrog leta 1935

brati, sem kar naprej prosila mamo, da mi je prebiral različne zanimivosti iz knjig. Imela je majhno, a lepo urejeno knjižnico samih vsebinsko lepih knjig. Že tedaj sem se od mame naučila, da je treba s knjigo ravnati kot z najboljšo prijateljico. Ko sem v Naklem končala tretji razred, bi šla rada v meščansko šolo v Trzič, kamor so vpisali sošolko Ireno Korenčan, po domače Španovo iz Naklega. Toda mama mi ni dovolila vpisa v meščansko šolo, ker je bila prepričana, da je iz tretjega razreda oditi v mesto prezgodaj. Tako sem v Naklem zaključila šest razredov osnovne šole.

Za mojo željo po šolanju je vedela teta Anica v Ihanu. Pri svoji prijateljici učiteljici je izvedela, da v Ljubljani sestre usmiljenke sprejemajo v zavod Marijin dom za manjše plačilo tudi revne deklice. Mama je napisala prošnjo za sprejem. Hitro je prišel pritrdilni odgovor. Bila sem srečna. Sestre so me vpisale na klasično gimnazijo. Zaračunavale so sto dinarjev oskrbnine, a so starši plačali le prvič.

Nato sem s poučevanjem sošolk, ki so se učile težje, nadomeščala oskrbnino. Šele danes se zavedam, kakšen dar mi je naklonil Stvarnik. Vse sem se naučila že v šoli. V gimnaziji sem bila najboljša v razredu, zato sem od banke prejela zlato varčevalno knjižico s petdesetimi dinarji. Porabila sem jih prvo leto, nato pa sem jih podarila sošolcu. Po mali maturi, ki sem je bila zaradi odličnega uspeha oproščena, sem odšla domov, ker se je pričela vojna. Ves čas vojne sem obnavljala gimnazijske predmete in se sama naučila nemščine, italijanščine in stenografije. Leta 1945 sem se vrnila v Ljubljano k sestram in v treh mesecih naredila izpite za peti ter šesti razred in se vpisala v sedmi razred. Začeli so se mladinski sestanki, kjer so napadali Cerkev, papeža. Ker sem bila drugačnega mišljenja in sem to tudi na glas povedala, so mi vzeli volilno pravico. Gimnazijo sem vseeno zaključila, saj so bili v našem razredu še stari profesorji.«

Sestra Miriam s sestro na obisku pri albanski družini s sinom invalidom, leta 2009

Ste sodelovali v katerem od nakljanskih društev?

»V času osnovne šole sem zelo rada nastopala na odru pri raznih igricah. Ko sem prišla na oder v stari šoli, sem se najprej ozrla v dvorano, da sem videla, če je polna. Več ko je bilo gledalcev, bolj sem bila pogumna. Od soigralcev se spominjam samo Tomazínove Joži, po domače Pismo-nošove. Bili sva dobri prijateljici. Dokler nisem šla v šolo v Ljubljano, sem redno pela v cerkvenem pevskem zboru. Spominjam pa se, da sem se v otroštvu bala orožnikov in kovača Tinčkovega Joža, pa ne vem, čemu.«

Kam ste odšli potem, ko so vam vzeli volilno pravico? Že k sestram usmiljenkam?

»Ne še. Takrat oblast ni dovolila sprejemati kandidatke za redovne poklice. Da starši niso imeli težav z menoj, sem se zaposlila na Občini v Naklem. Občinski tajnik je zahteval, da moramo vsako jutro stopiti v vrsto in z dvigom desnice pozdraviti Heil Hitler. Ker tega nisem želela, sem po več opominih dobila odpoved. Na borzi dela so me dodelili družini Podkrižnik v Kranju za hišno pomočnico. Družina je bila dobra, v prostem času sem se lahko učila. Pri njih sem ostala do konca vojne.«

Kako ste prišli na medicino in zakaj ste se odločili ravno za poklic zdravnice?

»Po vojni sem se zaposlila v Iskri v Kranju. Delala sem v nabavnem oddelku. Delo sem hitro opravila. Ker sem se že odločila, da bom, ko dobim nazaj volilno pravico, študirala medicino, sem v službo nosila nekatere medicinske knjige in jih prebirala. Sodelavec me je vprašal, kaj berem. Odgovorila sem mu, da bi rada študirala medicino, pa se ne morem vpisati, ker nimam volilne pravice. Nič ni rekel. Čez tri dni je prinesel potrdilo, da sem v Kranju vpisana v volilni imenik. Dejal je, da je tudi on na Dunaju študiral medicino, a je ni dokončal. Bo pa vesel, če bo to uspelo meni. Ko sem oddala prošnjo za odpoved delovnega razmerja, je partijski sekretar dejal direktorju, naj mi ne podpiše odpovedi in ne dovoli, da bi študirala medicino, ker bi kot zdravnica zastrupljala bolnike, ki so bili v partizanih. Takrat smo prejeli plačo za štirinajst dni vnaprej. Nisem je hotela vzeti. Zagrozili so, da

Sestra Miriam je tudi danes še sredi življenja. O počitku ne razmišlja. Sestram usmiljenkam v provincialni hiši v Šentjakobu je še vedno v pomoč.

/ Foto: Damijan Janežič.

bodo sporočili medicinski fakulteti, da me ne bodo sprejeli. Vendar tega niso storili. S kakšnim pričakovanjem sem potem vsak dan gledala v dnevni časopis, če so že objavljena imena medicinskih kandidatov. Ne da se opisati mojega veselja, ko sem končno zagledala svoje ime. Od 700 prijavljenih kandidatov je bilo sprejetih le 120 in med njimi Tinežova Francka iz Naklega. Medtem ko sem bila zaposlena, je oblast redovnice pregnala in jim zaplenila imetje. Tako nisem imela kam iti. Pomagal mi je sošolec in poznejši duhovnik Franci Vrhunc iz Ljubljane. Prosil je mamo, da me je vzela zastonj na stanovanje. V zahvalo za njeno plemenito dejanje sem potem vsa leta študija pri njih opravljala gospodinjska dela. Ko sem po sedmih letih uspešno končala fakulteto, bi šla rada takoj k redovnicam. Žal jih v Sloveniji ni bilo. Mnogo usmiljenk so z veseljem sprejeli na beograjskih klinikah, tudi v vojaško bolnišnico. Le kandidatke za sestre niso smeli sprejemati.«

"Leta 1945 sem se vrnila v Ljubljano k sestram in v treh mesecih naredila izpite za peti ter šesti razred in se vpisala v sedmi razred. Začeli so se mladinski sestanki, kjer so napadali Cerkev, papeža. Ker sem bila drugačnega mišljenja in sem to tudi na glas povedala, so mi vzeli volilno pravico."

Sestra Miriam v lekarni ob samostanu usmiljenk v Draču v Albaniji leta 2009

Kako ste se znašli potem?

»Opravila sem enoletni zdravniški staž v Ljubljani, Novem mestu in na Ptuju. Nato sem bila po opravljenem državnem izpitu štiri leta zdravnica v zdravstvenem domu v Središču ob Dravi. Tam sem zgradila trdne temelje za zdravniško delo, saj sem bila sama. Daleč naokoli ni bilo zdravnikov ne bolnišnic. Ker je Središče blizu hrvaške meje, so me pogosto klicali na Hrvaško, vse tja do Čakovca in Varaždina.«

Kdaj ste začutili, da bi postali redovnica? Kdaj ste odšli v noviciat ali semenišče?

»Da bom postala redovnica, sem vedela že pri petih letih. Takrat mi je mama prebrala življenjepis flamskega apostola gobavec svetega Damijana de Veustra, ki je šestnajst let misijonaril med gobavci na otoku Malokaj v havajskem otočju. Ko je mama zgodbo prebrala, sem v sebi začutila jasen Božji klic v duhovni poklic. Tega sem nosila v srcu, do izpolnitve želje. Nihče ni vedel zanj, le jaz in Jezus. Želja se mi je izpolnila leta 1960, ko je oblast ponovno dovolila sprejemati novinke. Poslovila sem se od Središča. V Beogradu sem spet našla slovenske usmiljenke, ki so tam že imele svojo provincialno hišo. Po nekajmesečnem postulatatu (pripraviški dobi) sem 10. oktobra 1960 postala usmiljenka z imenom Miriam. Prve zaobljube sem napravila pet let kasneje 19. julija 1965. Na slovesnosti me je obiskal in razveselil prijatelj Mirko Poličar, po domače Užnkov iz Naklega. Med mašo je prelepo zapel Gounodovo

Ave Marijo. Predstojnikom sem povedala, da bi šla rada v misijone, h gobavcem. Odgovorili so mi: 'Vaš misijon bo Peč na Kosovem.' Zahvalila sem se in odšla.«

In nato je postala vaša 'domovina' Kosovo?

»Tako je! Trideset let sem bila zaposlena v veliki bolnišnici za pljučne bolezni v Peči. Direktor bolnišnice je bil Slovenec dr. Lado Mlakar, sorodnik baletnih plesalcev. Želel je, da bi specializirala iz pljučnih bolezni. Nad tem nisem bila navdušena, pa me je po letu dni kar sam prijavil v Beogradu. Ob začetku mojega dela je bila tuberkuloza ob drugih pljučnih boleznih še zelo razširjena. Odlično smo razvili protituberkulozno službo po vzoru Inštituta za pljučne bolezni v Beogradu. Odlično smo sodelovali s profesorji za pljučne bolezni v Beogradu. Vsako leto smo imeli v eni od jugoslovanskih republik enotedenski kongres. Tudi jaz sem pripravila predavanje. Delo zdravnice za pljučne bolezni sem vzljubila in ga rada opravljala. Ob mojem prihodu v bolnišnico so bili trije zdravniki in devetdeset postelj, ko sem odhajala, nas je bilo trideset zdravnikov in 330 postelj.«

Kdaj ste odšli s Kosova? Kam vas je peljala pot?

»Leta 1991, ko je prišel v Srbiji na oblast Slobodan Milošević, sem morala oditi. Dotedanji lepi odnosi med Srbi in Albanci so čez noč izginili. Albanci, ki so za časa Tita dobili avtonomijo, so izgubljali pravice. Kot zdravnica sem se potegovala za pravice Albancev, zato sem morala zapustiti

"Navdušena, da bom končno lahko prišla v pravi misijon, sem se prva priglasila. Februarja 1992 sva s še eno, mnogo mlajšo sestro Albanko s Kosova odšli v pristaniško mesto Drač. Tam, razen revščine in bolezni, ni bilo ničesar."

Peč. Novembra 1991 sem se umaknila v Ljubljano, kjer sem skoraj vse uredila za pokojnino. Ker je bila meja med Srbijo in Albanijo po petdesetih letih ponovno odprta, so predstojniki sester usmiljenk želeli v misijon v Albanijo poslati katero slovenskih usmiljenk. Navdušena, da bom končno lahko prišla v pravi misijon, sem se prva priglasila. Februarja 1992 sva s še eno, mnogo mlajšo sestro Albanko s Kosova odšli v pristaniško mesto Drač. Tam, razen revščine in bolezni, ni bilo ničesar. S pomočjo slovenskih, italijanskih, avstrijskih in nemških dobrotnikov sva začeli dobivati pomoč. Prihajati so začela živila, higienske potrebščine, zdravila in denar. Zdravniško službo sem pričela v skromni sobici v svojem stanovanju. S sestro sva redno obiskovali revne družine, bolnike in osamljene ljudi. Bog je čudovito vodil najino delo, ki sva ga opravljali z veliko mero ljubezni. Kmalu se nama je pridružila še ena sestra. Srbela je predvsem za kuhinjo, hišna opravila in obiskovala revne družine. Obe sestri sta poučevali tudi verouk. Moje bolnike sem imenovala podaljšana roka Božje previdnosti. Na tem mestu bi se rada zahvalila mojim dragim naklanskim rojakom. Več let pošiljate v Drač postno nabirko. To plemenito delo je pričel gospod župnik Matija Selan. Njegova naslednika pa sta jo nadaljevala. Petnajst let sem imela ob samostanu lepo urejeno lekarno v dveh zabojujkih. Njeni urejenosti so se čudili celo Avstrijci in Nemci. Zavedala sem se, da sem Slovenka, in sem z urejenostjo to hotela pokazati. Sestre smo se posvečale izključno najrevnejšim. Denar smo namenjale predvsem najrevnejšim študentom, da so lahko dosegli zastavljeni poklic, revnim družinam za šolske potrebščine in revnim upokojevcem za zdravila. Vedno smo se ravnale po svetem pismu: 'Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte.' «

Kako ste se počutili na tujem, kot Slovenka? Ste kdaj imeli probleme zaradi tega?

»Nikoli! Nasprotno! Vedno sem bila lepo sprejeta, spoštovana, zaupanje do nas, sester, je bilo kar veliko. Tako Albanci na Kosovu kot v Albaniji so bili srečni, da smo sestre med njimi. Albanska televizija je pogosto pokazala, kako dokumentarno oddajo o lepota Slovenije, o Slovencih, slovenskih običajih, folklori. Odkar sem ponovno v domovini, mislim, da Slovenci premalo poznajo Slovenijo in njene lepote. Nanje nas morajo opozarjati tujci. Na tako majhnem koščku sveta je zbrane toliko lepote, od planin, morja, ravnine do vinorodnih krajev. Domovino 'spoznamo' šele, ko nekaj let živimo na tujem. Želim, da bi jo bolj ljubili in imeli več narodne zavesti. Danes ne le mladina, ampak že otroci prisegajo na angleški jezik. Mislim, da bi se morali zgledovati po velikem Slovincu, škofu Antonu Martinu Slomšku. Zapisal je: 'Sveta veta bodi vam luč, materni jezik pa ključ do narodove omike.' «

Sredi leta 2011 ste se za stalno vrnili v domovino. Kaj delate odtlej?

»Leta 2011 sem imela operacijo kolena. Takrat sem še mislila na vrnitev v moj ljubi misijon. V Sloveniji sem nameravala ostati dva meseca. Žal se je operacija kolena zapletla in morala sem ostati doma. Sedaj sem srečna v provincialni hiši v Šentjaku. Lahko opravljam lažja dela in se v Sloveniji, Albaniji, Avstriji, Nemčiji, Italiji dopisujem z ljudmi v stiski. Tako nadaljujem karizmo naše kongregacije: 'Služiti, Jezusu v ljudeh, ki so v stiski.' Ko mi zaupajo težave, jim svetujem, in se z njimi veselim, ko te težave minejo. Moč črпам v molitvi, s katero sestre prosimo za naše prijatelje in jih izročamo Božjemu usmiljenju in Marijinemu varstvu. Pri tem mi pomaga računalnik in svetovni splet, brez katerega si ne znam več predstavljati svojega apostolata.

Končno imam več časa tudi za branje knjig in časopisov. Trenutno berem roman ruskega pisatelja Dostojevskega Bratje Karamazovi. Obožujem rusko

klasiko. Če bi ne imela redovniškega in misijonskega poklica, bi študirala klasično filologijo in primerjalno jezikoslovje. Sicer pa se redovniški in zdravniški poklic lepo ujemata. Redno spremljam slovensko in svetovno politiko. Vsak dan pogledam v albanski, slovenski, srbski, avstrijski in še kateri virtualni dnevni časopis. «

Tudi danes, pri devetdesetih greste skupaj s časom. Uporabljate računalnik, mobilni telefon ...

»Z računalnikom je pa tako, ko je prišel v vsesplošno uporabo, sem si rekla, no, za to sem pa že prestara. Potem pa mi ga je pred desetimi leti naša velika dobrotnica, avstrijska ministrica za kulturo Elisabeth Geherer, ko je obiskala naš samostan v Draču, podarila. Najprej sem ga postavila v omaro, nato pa so me sestre nagovorile, da sem ga prižgala in začela z njim delati. Sklenila sem, da bom prvo pismo z zahvalo, če bom prižgala računalnik, poslala ministrici v Avstrijo. Že po dveh dneh dela na njem sem spoznala, kako koristen je. «

Sestra Miriam, ste odločna in samozavestna ženska. Naloge, ki si jih zadate, tudi izpolnite. Ko sva se pogovarjala, sem imel občutek, da je pred vami še vsaj polovica življenja. Mislim, da bi vas današnja mlada generacija morala posnemati.

»Ko se danes oziram na prehojeno življenjsko pot, mnogokrat iz srca vzkliknem: 'Gospod, hvala ti, vse si prav storil.' Zavedam se, da je bilo vse, kar je bilo dobrega storjeno z moje strani, Njegovo delo, jaz pa sem neznatno, večkrat prav nerodno orodje v Njegovih rokah. Zato zares hvala Bogu, staršem in vsem dobrim ljudem, ki so mi pomagali doseči oba lepa in dopolnjujoča se poklica redovnice in zdravnice. Tudi moja globoka vera in skoraj neomahljiva volja sta Božji dar. V tem daru tiči moja odločnost in samozavest. Torej: 'Gospod, vse si prav storil.' «

ČE BI ZLATILI NA NOVO, BI UNIČILI BISTVO

S konzervatorjem restavracijem, odličnim poznavalcem sakralne dediščine mag. Vladom Frasom o našem odnosu do dediščine s primerom na cerkvi sv. Katarine v Lomu nad Storžičem, ki med drugim hrani kip Marije v blagoslovljenem stanju.

Vlado Fras: »Baročna slika Srca Jezusovega, restavriranje mi je bilo v veliko veselje. Zanimiv je tudi zaobljen okvir, ki se prilega banjasti prižnici. Ker je bil okvir popolnoma uničen, sem na novega naredil patinirano pozlato, saj bi nova intaktna razbila celoten ambient.«

Suzana P. Kovačič

V dolgem nizu obnov cerkve sv. Katarine v Lomu pod Storžičem je dozorel tudi čas za restavriranje oltarjev, je sklenil domači župnik Silvo Novak. Med restavracijami je bil Kranjčan Vlado Fras, ki je v Restavracijskem centru Zavoda za

varstvo kulturne dediščine Slovenije v Ljubljani zaposlen skoraj trideset let. Poklicno se ukvarja s sakralno umetnostjo in je specialist za oltarje, še posebej oltarje iz obdobja širšega 17. stoletja. »V Sloveniji, kakor tudi drugje v Evropi in po vsem svetu, v kulturni dediščini prevladuje sakralna likovna umetnost. Slike, kipi, arhitektura. Od največjih umetnikov vse do anonimnih ljudskih podobar-

jev so že od pamtiveka ustvarjali za verstva in tako je še danes. Potrebi naših praprednikov, da si razložijo stvarstvo, sebe in spremenljivo pojavnost narave, je odgovorila lastna ustvarjalna umetniška sila. Umetnost torej zelo nazorno kaže naš razvoj, njeno ohranjanje in preučevanje pa nam omogočata vpogled v izvornost, izostruje optiko sedanjosti in v povezavi z ostalimi

strokami usmerja pogled v prihodnost. Leseni baročni pozlačeni in poslikani oltarji širšega 17. stoletja predstavljajo pri nas obsežen opus kulturne likovne dediščine, ki postaja izredno ogrožen. Kljub enormnemu napredku stroke pri nas v zadnjih desetletjih, s katerim smo ujeli evropske sosede, se soočamo s problemom odnosa družbe in posledično tudi z (ne)močjo stroke.

Cerkev sv. Katarine v Lomu glede obnove lesene sakralne opreme zagotovo izstopa iz povprečja, saj ima po obsežnem posegu optimalno ohranjeno izvorno podobo na vseh petih oltarjih in prižnici. To ni vedno izvedljivo, ker je odvisno od stopnje ohranjenosti prvotnih plasti in prevečkrat žal od denarja, želja naročnika, lastnika in seveda od znanja restavratov. Renoviranje z novimi pozlatami in preslikavami je hitrejšo, mnogim nepoznavalcem bolj všečno, cenejše in z restavracijam nima skupnega imenovalca. V Lomu se je dobro izšlo zaradi župnika Silva Novaka, ki so mu te stvari jasne. Gotski kip sv. Katarine v glavnem oltarju je iz časa prvotne cerkve pred barokizacijo, ko je imela še gotski krilni oltar,« je nadaljeval Vlado Fras in takoj zatem opozoril in pokazal na kranjski gotski prezbiterij z lepo restavrirano fresko, kar je delo restavratov Toneta Marolta iz kranjske enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

»Cerkev sv. Katarine je ena redkih cerkva, v kateri se je ohranjala stara pozlata in poslikava na oltarjih. Če bi zlatili na novo, bi jih degradirali. To je podobno, kot če bi starejši, elegantno urejeni dami nadeli tigraste pajkice, kričeče visokopetno najstniško oblačilo, jo nališpali in s tem ubili njeno dostojanstvo. Res je, dandanes je tudi to že videno, ampak pozlata in videz oltarja mora po restavratskem posegu ostati prvotna, kolikor je to v danih pogojih stanja samega oltarja mogoče, ali pa nastane karikatura nekoč stare umetnine.

Stara pozlata naj nas simbolično spominja vrednot, zgodb, žrtvovanja, vere podalpskega naroda in njegove zgodovine. Spoštljiv in korekten odnos je tudi zasnova naše zdrave samozavesti, ki je zelo iskana v tem času,« je dejal restavratov.

Cerkev sv. Katarine ima več oltarjev, še posebej pritegne Marijin oltar, ki so ga blagoslovili pred nedavnim po zaključku restavratskih del. »Nekaj posebnega je arhitektura Marijinega oltarja, tega še nisem kaj dosti zasledil

Cerkev sv. Katarine v Lomu pod Storžičem

Baročni motiv na glavnem oltarju. »Gre za prvotno poslikavo te mize, lahko da bi jo poslikali v Layerjevi delavnici, ampak so bili njihovi kasnejši posnemovalci,« je pojasnil Fras.

Edinstven kip Marije v blagoslovljenem stanju

Vitraž s sv. Katarino. »Tako je dragocen, da smo v cerkev dali repliko. To je replika gotskega vitraža v prvotni tehniki z barvnimi stekli, ki so jih še dodatno poslikali s figuraliko,« je razložil Vlado Fras.

Sv. Kuma poseblja hči bogate gosposke, ki je zavračala poroko z izbranim ženinom, ker se je zaobljubila Kristusu.

pri delu na terenu. Posebnost na oltarju je rdeča lazura na srebrno podlago, ki deluje globinsko in močno ponazarja ponotrano Marijino energijo. V oltarju je poseben kip, baročna Marija v blagoslovljenem stanju, kar je redkost, in naslednja je na atiki oltarja, bradata svetnica sv. Kuma ali Kumernis. Sv. Kuma poseblja hči bogate gosposke, ki je zavračala poroko z izbranim ženinom, ker se je zaobljubila Kristusu. V kleti župnišča smo našli girlando, razstavljeno na prafaktorje. Najstarejši domačini se ne spomnijo, da bi bila girlanda kdaj na Marijinem oltarju, a smo jo restavriral in napeli na način, kot je nekdaj na oltarju že bila. Girlando drži angel in se popolnoma prilaga z dolžino ter tako naredi celoten videz oltarja še popolnejši,« je elemente Marijinega oltarja pojasnil Vlado Fras.

Kirurgi operirajo, restavracija restavrira

Bistvo restavriranja je, da se predmetu vrne prvotno podobo, in ne da se naredi novega. Naj se to sliši še tako logično, za nekoga morda enostavno, pa Vlado Fras pri dokumentiranju dediščine na terenu opaža, da se restavratorskih del prepogosto lotevajo ljudje brez ustreznega znanja in ko je škoda narejena, se je popraviti več ne da. »Sakralna dediščina je ogrožena iz več razlogov. Nekaj k temu prispeva čas, saj naravni materiali dotrajajo, ker niso večni, nekaj pa k temu prispevajo razmere v družbi, v kateri živimo, se pravi družbene, socialne, zgodovinske. Sakralnim objektom, še posebej podružničnim cerkvam, ni bila oblast niti kulturna srenja kaj dosti naklonjena po drugi svetovni vojni. V letih po vojni smo zelo nazadovali glede restavriranja in konzerviranja sakralne notranje opreme v cerkvah. Oltarji npr. pa so za nas izrednega pomena že zato, ker so edinstveni v osrednjem evropskem prostoru. Nikjer nimajo takšnih, kot so pri nas, sploh pa ne v takšnem številu. K nam se stekajo vplivi severa in juga z različnimi časovnimi zamiki, tako da je estetika, ki jo pri nas vidimo na teh baročnih oltarjih, posebna in zelo cenjena tudi s strani tujih strokovnjakov. Leta 2010 sem jim to skupino oltarjev predstavil na mednarodnem kolokviju v Münchenski Moderni pinakoteki.«

Vlado Fras je bil za dosedanje delo že nagrajen s stanovskim Šubičevim priznanjem za restavriranje treh oltarjev v cerkvi v Nemškem Rovtu nad Bohinjem. Kot je še poudaril, je restavratorstvo v Sloveniji v zadnjih letih zelo napredovalo, ker so pravi ljudje prišli na prava mesta, odlično je tudi mednarodno sodelovanje. Fras se z restavratorstvom ukvarja tudi v prostem času v lastni restavratorski delavnici Altart in doda: »Z dediščino naj se ukvarjajo samo tisti, ki imajo dokazano dovolj znanja in »kilometrino«. To ni poligon za ljubitelje starin, čopičev, pozlatastva, hitrega zaslužka in izrabljanje neukih ter naivnih. Kirurgi operirajo, restavratorji restavrira. Učimo se celo življenje in delajmo dobro tisto, kar znamo.«

Vlado Fras je zaključil študij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, smer restavratorstvo. Za magistrski študij je preučil oltarje, zdaj pa je na doktoratu na oddelku za umetnostno zgodovino, smer heritologija na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Osrednja rdeča nit njegovega zanimanja in proučevanja ostajajo leseni pozlačeni in poslikani oltarji širšega 17. stoletja in njihova novejša problematika.

Model očal s fotografije na zalogi

Aparatura OCT
za natančno
slikanje mrežnice

Art
OPTIKA
Bleiweisova cesta 14, Kranj

PO OČALA V ART OPTIKO

V naši optiki vam bomo ob strokovnem svetovanju pomagali izbrati korekcijska ali sončna očala vseh, tudi najboljših blagovnih znamk po ugodnih cenah. Sončna očala vam naredimo tudi z dioptrijo.

Z urejenim zdravstvenim zavarovanjem se na brezplačni pregled lahko naročite po tel. št.: **059 070 250** ali na: **art.kr@artoptika.si**.

- **na voljo že nova jesenska kolekcija očal**
- **od 30 do 50 % znižanje določenih sončnih očal iz preteklih kolekcij.**

Obiščite nas, ne bo vam žal!

KJE IN KAKO VARČEVATI

Prihranki so še vedno najbolj varni v bankah in hranilnicah, a je donosnost skromna, saj se obrestna mera za vloge še znižuje. Za slovenski borzni trg sta značilna skromen promet in nihanja tečajev, varčevanje v vzajemnih skladih pa se pri nas še ni tako »prijelo« kot sicer na evro območju.

Cveto Zaplotnik

Oktober velja za mesec varčevanja, zadnji dan oktobra je celo svetovni dan varčevanja kot spomin na dogodek, ko so se pred devetdesetimi leti v Milanu zbrali predstavniki 700 hranilnic iz 24 držav in opozorili na pomembnost varčevanja države in posameznikov. O (ne)varčevanju države bomo pisali kdaj drugič, tokrat se osredotočamo na varčevanje prebivalstva. Vloge pri bankah in hranilnicah predstavljajo s 40-odstotnim deležem še vedno najpomembnejšo obliko finančnega varčevanja slovenskih gospodinjstev. Njihove vloge so se lani že drugo leto zapored znižale, pri tem pa podatki kažejo, da je šel del vlog v banke v tujino; povečal pa se je tudi obseg gotovine. Največji odliv je bil pri velikih domačih bankah, dvigi so bili lani izraziti v obdobju od marca do maja kot posledica negotovosti, ki so jo povzročili dogodki na Cipru, ter jeseni, ko so bili znani rezultati stresnih testov bank. Z začetkom sanacije bančnega sistema se je zaupanje povrnilo, v prvih treh letošnjih mesecih so se vloge gospodinjstev pri bankah povečale za 253 milijonov evrov, s čimer so banke že nadomestile več kot polovico lanskega izpada.

Slovenska gospodinjstva se v marsičem razlikujejo od povprečnega na evro območju. Medtem ko imajo gospodinjstva v Sloveniji dvakrat toliko premoženja v stanovanjskih zgradbah kot imajo finančnega premoženja, imajo gospodinjstva v evro območju približno toliko premoženja v stavbah kot finančnega premoženja. Finančno premoženje slovenskih gospodinjstev

se je lani v primerjavi z letom prej povečalo za tri odstotke, kar je predvsem posledica povečanega zneska gotovine na računih, manj pa posledica povečanja naložb v vzajemne in pokojninske sklade, življenjska zavarovanja in lastniški kapital. V slovenskih bankah je bilo ob koncu lanskega leta za 14,4 milijarde evrov vlog gospodinjstev, kar pomeni, da je prebivalec Slovenije imel v povprečju 7000 evrov vlog oz. povprečno gospodinjstvo 17.700 evrov. Večina vlog je vezana do enega leta, okoli 30 odstotkov nad eno leto, zmanjšuje pa se delež kratkoročnih in povečuje delež vpoglednih. Obrestne mere za vloge so se lani v povprečju znižale za 0,9 odstotne točke, najbolj za vloge, vezane nad eno

leto. Zniževanje se nadaljuje tudi letos, po podatkih Banke Slovenije so julija letos za vloge do enega leta znašale 0,9 odstotka (na evro območju 1,3 odstotka), za vloge, vezane za več kot eno leto, pa 1,9 odstotka (na evro območju 1,5 odstotka).

Dogajanje na borzi

Ena od možnosti za varčevanje so tudi vlaganja v delnice in druge vrednostne papirje. Delež teh naložb se je od leta 2001 do začetka gospodarske krize, razen v letu 2005, stalno zviševal, po izbruhu krize pa so se gospodinjstva spet odločala za varnejše oblike varčevanja. In kaj se je lani dogajalo na Ljubljanski borzi? Indeks SBI TOP se je od zadnje-

DELNICA

ENOTNI TEČAJ (V EVRIH)

	28. 12. 2007	30. 12. 2013	13. 10. 2014
Gorenje Velenje	42,42	4,20	6,56
Intereuropa Koper	37,93	0,44	1,72
Krka Novo mesto	124,29	60,00	63,20
Luka Koper	88,76	9,40	24,05
Mercator Ljubljana	335,00	82,00	75,23
Petrol Ljubljana	907,58	218,00	289,50
Telekom Slovenije	414,15	121,55	146,00
Aerodrom Ljubljana	147,15	27,60	60,86
Istrabenz Koper	104,28	0,091	1,00
Pivovarna Laško	86,87	4,01	24,00
Sava	603,68	0,23	0,80
Žito	307,38	66,30	130,00
Zavarovalnica Triglav	-	19,00	25,24
Pozavarovalnica Sava	-	8,139	15,05
SBI TOP	2581,92	655,56	813,23

ga lanskega trgovalnega dne pa do letošnjega 13. oktobra zvišal za dobrih 24 odstotkov, s 656 na 813 točk, a samo za primerjavo (in za spomin na nekdanje čase borzne evforije in precenjenih delnic) zapišimo, da je ta ob koncu leta 2007, torej še pred začetkom krize, znašal 2582 točk. Na dogajanje na borzi so vplivale (načrtovane) prodaje družb v večinski ali delni državni lasti. Mercator je tako že prodan hrvaškemu Agrokorju, delničarji, ki ponudbe niso sprejeli ali so jo zamudili, pa imajo še vedno možnost, da delnice prodajo na Ljubljanski borzi; v ponedeljek, 13. oktobra, se je njena vrednost gibala okrog 75 evrov. Podobna je zgodba z Aerodromom Ljubljana, nemški Fraport je večinski delež že kupil in zanj tudi plačal kupnino, v kratkem bo objavil še prevzemno ponudbo, na Ljubljanski borzi pa je bila delnica 13. oktobra vredna nekaj manj kot 61 evrov ali več kot dvakrat več kot ob koncu lanskega leta. Prodajni postopek se je začel tudi za Žito, to je tudi vplivalo na to, da se je vrednost delnice letos že podvojila. Na seznamu podjetij, ki jih država namerava prodati, je tudi Telekom Slovenije, cena delnice se je po hudem padcu povzpela na 146 evrov, kar predstavlja približno tretjino nekdanje vrednosti. Delnice Heliosa po prodaji avstrijskemu lastniku in izključitvi malih delničarjev niso več na borzi. Pivovarna Laško se na borznem »parketu« vztrajno pobira, vrednost njene delnice se je letos zvišala s 4 na 24 evrov. občuten porast je dosegla tudi delnica Luke Koper, ki je bila ob koncu lanskega leta vredna nekaj več kot 9 evrov, sredi oktobra pa že 24 evrov. Če gledamo samo na odstotke porasta, je tudi delnica Save v tem obdobju močno »poskočila«, a je zdaj vredna manj kot en evro, medtem ko je v najboljših časih krepko presejala 600 evrov.

Vzajemni skladi in zavarovanja

V vzajemnih skladih je bilo ob koncu lanskega leta za 1,86 milijarde evrov denarja, neto izplačil je bilo bistveno manj kot leto prej. Gospodinjstva so lani prodala za 13,3 milijona evrov enot vzajemnih skladov več, kot so jih vplačala, takšen trend pa se z zmanjšano dinamiko nadaljuje tudi letos saj tako kažejo podatki Banke Slovenije za prvo četrtletje. Na evro območju je varčevanje v vzajemnih skladih veliko bolj priljubljena oblika varčevanja kot pri nas, tam povprečje presega 21 tisoč evrov na prebivalca, pri nas je povprečje pod tisoč evrov. Upadlo je tudi zanimanje za naložbeno življenjsko zavarovanje in poraslo za klasično življenjsko zavarovanje. Zavarovanci v prostovoljnem dodatnem pokojninskem zavarovanju se pogosto odločajo za predčasna izplačila, razlogi za to so upad dohodka, dokaj nizka donosnost in nezadostno zavedanje, da pokojnine iz obveznega zavarovanja ne bodo več omogočale dostojnega življenja po upokojitvi.

Zavarovalnica Adriatic Slovenica s široko ponudbo zavarovanj tudi pri vas doma

Zavarovalna družba Adriatic Slovenica skrbi za svoje zavarovance, spreminja in prilagaja zavarovanja potrebam svojih zavarovancev tako s produkti, ki jih nenehno posodablja, kot tudi z dostopnostjo na terenu po celi Gorenjski. Zavarovalna zastopnica in ena od predstavnikov zavarovalne družbe Adriatic Slovenica Sandra Janković je zastopnica zavarovalnice na območju Kranja in okolice. Svetuje strankam glede na njihove potrebe in jim stoji ob strani, ko se zgodi škoda. »Vsem zavarovancem in našim bodočim strankam sporočam, da smo preuredili avtomobilska zavarovanja, s katerimi smo se približali željam in potrebam zavarovancev, ob tem pa še naprej skrbimo, da bodo naši zavarovanci dobili kvalitetno zavarovanje za primerno ceno in se izognili nezadovoljstvu ob morebitni škodi. Sama delam na širšem območju Kranja z okolico, kjer sem doma, in bom z veseljem prisluhnila željam stranke in ji svetovala kar se da najbolje. Da bo vaš dom varen in vi v miru tudi na dopustu, vam svetujem, da sklenete DOM AS, s katerim zavarujemo vaš dom

na eni polici. To zavarovanje je zelo kvalitetno in ponuja ogromno izbiro različnih kritij (zavarovanje pohištva, stekla, odgovornosti ...) in zavarovanj za izjemno ceno. Naj poudarim tudi, da smo zavarovalnica, ki sklepa vse vrste zavarovanj, tudi vas, ne samo premoženja, saj ste vi tisti najpomembnejši. Imamo veliko zavarovancev z dopolnilnim zdravstvenim zavarovanjem, poskrbimo za zdravstveno zavarovanje z asistenco v tujini, z veseljem pa se posvetimo vsakemu posamezniku glede na njegove želje in potrebe tudi ob sklenitvi življenjskega zavarovanja.« **Sandra Janković**

V Adriaticu Slovenici smo prepričani, da moramo biti v nenehnem stiku z zavarovanci, če hočemo ugoditi njihovim željam in potrebam, zato imamo sodelavce zavarovalne zastopnike in sklepalna mesta s pooblaščenimi agencijami in pisarnami na območju celotne Gorenjske. Zavarovalna zastopnica Sandra Janković vam bo z veseljem svetovala in si vzela čas za kratek klepet, če jo boste poklicali in se dogovorili za srečanje.

Sandra Janković
Zavarovalna zastopnica
GSM: 040 300 985
sandra.jankovic@as.si

30% prihranek
na novo avto zavarovanje

AS IMA NAJVEČ ZELO ZADOVOLJNIH ZAVAROVANCEV V SLOVENIJI

Do 31. 12. 2014 lahko izkoristite 30 % prihranek ob sklenitvi novega:

- zavarovanja avtomobilske odgovornosti za osebna vozila in/ali
- osnovnega B kasko zavarovanja osebnih vozil.

ADRIATIC SLOVENICA, D. D.
PE KRANJ
T: 04/ 28 170 00

Sklenite krog varnosti.
In se pridružite krogu zadovoljnih!

www.as.si 080 11 10

* Pogoj in karkoli prihranek se odloži na www.as.si

UMETNOST IN OBLIKOVANJE STA ME REŠILA

Petra Nabernik je bila pesimistična opazovalka sodobnega časa in zdelo se je, da razočarana nad razbitimi iluzijami, osamljena med štirimi stenami, doma in sama s seboj skuša skrivaj komentirati svet okoli sebe, njegovo zlaganost, nespametnost in nemoč, zaradi katere paničnim napadom ni bilo videti konca.

Gorazd Dominko

Petra Nabernik je želela videti svet takšen, kakršen je, borila se je z birokratskimi ovirami, nezavidljivim gmotnim položajem in postala zvesta žena, vzorna mama in uspešna podjetnica, katere izdelki krasijo domove številnih ljudi, ki so

obiskali Slovenijo. Zdaj svet končno vidi lepše, vsaj tako lepo kot punčara, njen »alter ego« in oblikovalski presežek s certifikatom domače umetnostne obrti.

Umetnost in oblikovanje ste spoznali po naključju, mar ne?

»Drži! Pri 22 letih sem začela doživljati panične napade in nisem bila več zmožna zapustiti zavetja

domačega ognjišča. Nisem si znala razložiti, zakaj in od kod, niti mi tega niso znali razložiti moji starši. Zapirala sem se vase in v svojo sobo in ko je mami končno prekipelo, je prinesla domov košček gline, ki bi me morda utegnil premamiti in predramiti. In tako se je začelo, nastal je nakit, ki sem ga s tresočo roko in povsem nesamozavestno odnesla na BSC, kranjsko regional-

no razvojno agencijo. Prepoznali so talent in v njihovi režiji sem obiskovala delavnice, ki so mi pomagale pri razumevanju oblikovanja in domače obrti, razvijanju talenta ali boljše potenciala.«

V glavi imate tisto, kar bo pristalo na policah vašega ateljeja?

»Ne, nikoli! In tudi nimam posebnega navdiha. Ko sedem na svoj stol in je pred mano kos stekla ali gline, padem v neko zamaknjeno stanje in dnevi minevajo hitreje kot minute.«

Danes ste bolj pogumni, v Cerkljah ste odprli atelje, kjer oblikujete in prodajate svoje umetniške kose. Mislite, da ste preveč samozavestni?

»Če ne bi verjela v svoje poslanstvo, se ne bi spuščala v samostojno podjetništvo. Seveda je bilo kup opazk, češ na vasi ti ne bo uspelo, tukaj nimajo posluha za to in podobno, a izkazalo se je prav nasprotno. Zdi se, da so me ljudje v občini, kjer živim, dobro sprejeli, prav tako tisto, kar ponujam. Za tiste, ki cenijo ročna dela, pa se splača potruditi in verjamem, da bodo znali ceniti moj trud.«

Zdi se, da vam je oblikovanje zlezlo pod kožo. Se sploh vidite v klasični službi, kjer preživite osem ur ali več, pridete domov in službo odmislite?

»Ne, res ne. Ne vem, če bi prinesla avtoriteto, ki bdi nad menoj, natrpan urnik in vse krajše odmore, o katerih razpravljajo redno zaposleni prijatelji. Vse sile vlagam v svoje delo, izpopolnjevanje in sem stoodstotno predana svojemu kreativnemu življenju. Ja, drži, družina nekoliko trpi, a imam srečo, da imam razumljivega moža, pa tudi sicer najraje oblikujem, ko sta dečka udobno zleknjena pod svojo odejo. Iskreno; ne vem, kaj drugEGA v življenju sploh početi ...«

Petrina mama Nada je bila svoji hčeri vseskozi umetniški navdih in uteha, ko jo je potrebovala. Kot umetnica ji je predala številne ideje, danes pa pravi, da je učenka že prekosila učiteljico in se z njo veseli venomer, ko ji uspe nova umetnina!

»Med tistimi, ki so kupili največ mojih izdelkov, so zagotovo Američani, Angleži, tudi Francozi in Italijani. In ja, tudi Slovenci vse bolj cenimo ročno izdelane izdelke, zato ne zaostajajo kaj dosti!«

**Zgornje Bitnje 1,
4209 Zabnica - Kranj
Tel.: 04 23 15 700
www.gitas.si**

PRODAJA - SERVIS - MONTAŽA

Električni grelniki

Ploščni grelniki

Oljni grelniki

Stacionarni grelniki

Stacionarni vage

Ventilatorji

Petra najraje oblikuje iz bele gline in dichroc stekla, ki ga uvaža iz Združenih držav Amerike in brez katerega bi bil nakit verjetno manj zanimiv.

Koliko srednje velikih punčar morate prodati, še prej oblikovati, da pokrijete zgolj vse stroške, ki jih samostojno podjetništvo zahteva?

»Veliko. Hm Dobrih 30!«

Cerklje so bogatejše za umetniški atelje z nakitom, uporabno keramiko, umetniškimi skulpturami in oblačili modnih oblikovalcev.

Za Gorenjski muzej bi z veseljem oblikovala Prešerna in njegovo Julijo in prepričana sem, da bi bili pomanjšani Prešerni obiskovalcem všeč.

Praden ste se posvetili svojemu ateljeju, ste nenehno gostovali, po sejnih, stojnicah, mestnih središčih ipd. Verjetno ste srečevali različne ljudi in slišali različne komentarje?

»Dobronamerni ljudje so me na stojnicah primerjali s punčaro, češ da sva si zelo podobni, bili pa so tudi komentariji, ki so ubili vsako željo po kreativnem ustvarjanju. No, vsaj za nekaj ur. Obtožili so me plagiatorstva, pomanjkanja kreativnosti, mož je nekoč ženi rekel, da bo vse, kar pri meni kupi, takoj pristalo v smeteh. A veliko več je takih, tudi med Slovenci, ki mojega dela ne primerjajo z lovilci prahu in se za mojo uporabno keramiko, dekorativne kose in nakit vedno najde primeren prostor.«

Kaj pa turisti, kakšne so izkušnje z njimi?

»Med tistimi, ki so kupili največ mojih izdelkov, so zagotovo Američani, Angleži, tudi Francozi in Italijani znajo ceniti keramiko. In ko jo kupijo, obvezno sledi še foto seansa, izmenjava vizitk. In tu so še Izraelci, druga skrajnost, ki se za sleherni evro pogajajo, ali za umetnino, ki sem jo oblikovala več mesecev, sami ponudijo ceno. Za izdelek, ki sem ga ovrednotila na 70 evrov, so mi jih ponudili 15. In boli, ko te tako razvrednotijo. Prav zares.«

Verjetno oblikujete tudi po naročilu, kajne?

»Tudi in srčno rada, a vseeno želim, da ima tisto, kar izdelam, moj podpis. Nisem manufaktura, ne želim oblikovati ljubljanskih zmajev, blejskega otočka, kokoši, ki naj bi simbolizirale Slovenijo. Zaslužimo si več, boljše, se vam ne zdi?«

Se s težavo ločite od izdelkov, ki jih oblikujete?

»Seveda, še posebej od tistih, ki so nastali iz bolečine ali zelo pristno. A hvala bogu, namenjeno je ljudem in za ljudi!«

In če bi vas denimo Gorenjski muzej prosil, da oblikujete nekaj tipično gorenjskega, kaj bi to bilo?

»Hm. Verjetno bi oblikovala Prešerna in pod njim Julijo, ki je bila usodna za njegovo umetnost, življenje, prav tako kot je bila za moje življenje, oblikovanje stiska, bolezen!«

www.drva.info

<p>DRVA NA PALETI Cena: 110 €/paleta Cena za lašten prevoz:</p> 	<p>PELETI ENERLES Cena za tono: 275 €/t Cena nad 2t: 270 €/t</p> <p>(100% sm.)</p>	<p>PELETI TRGOVIR Cena za tono: 250 €/t Cena nad 2t: 245 €/t</p> <p>(90% sm., 10% bu.)</p>	<p>PELETI MAXPELLET Cena za tono: 245 €/t Cena nad 2t: 240 €/t</p> <p>(70% bu., 30% sm.)</p>
<p>1 paleta 125 €* 2-3 palete 120 €* 4-20 palete 118 €* * cenik vključuje dostavo do 30 km od naših SKLADIŠČ LJUBLJANA, MARIBOR, NOVO MESTO, CELJE, LESCE, MISLINJA, NAZARJE</p>	<p>CRNI PREMOG KOČKA 6 €/vreča 20 kg Cena za tono: 315 €/t Cena nad 2t: 310 €/t</p> <p>max 24,975 t/kg</p>	<p>PELETI ENSA BH Cena za tono: 250 €/t Cena nad 2t: 245 €/t</p> <p>(70% sm., 30% bu.)</p>	<p>LESENI BRIKETI Cena za tono: 235 €/t Cena nad 2t: 230 €/t</p>

Akcijske cene veljajo do konca meseca oz. do razprodaje zalog!!

051 359 555

INGLES D.O.O.
Proseniško 53
3230 ŠENTJUR

OGREVANJE S PELETI - DA ALI NE?

Še pred leti je to bilo vprašanje, danes se zdi, da ni več tako aktualno.

Miroslav Cvjetičanin

Peleti so prijaznejši do naših denarnic, z njimi je manj dela kot z drvimi na primer, rabijo manj prostora in so čistejši za uporabnika. Ampak za nas, Gorenjce, je najpomembnejša prva ugotovitev. Pa vendar, za lažjo odločitev tistih, ki še oklevajo med imeti ali ne imeti peletke, smo se pozanimali v podjetju Ingles, d. o. o. kjer nam je Max Marjan Planinšek povedal, s katerimi vprašanji kupcevoziroma uporabnikov, se največkrat srečajo. Ingles sicer prodaja tudi sekance, drva, hlodovino, brikete in premog, ampak peleti so zadnjih

nekaj sezon glavni prodajni hit. Svoje poslovalnice imajo v Lescah, ki so za nas, Gorenjce, tudi najbližje, v Nazarjah, Novem mestu, Šentjurju, kjer je tudi sedež podjetja, Mariboru, Črnučah, Celju in Mislinji.

Zakaj je ogrevanje s peleti v zadnjem času tako priljubljeno? Na vprašanje, zakaj je ogrevanje s peleti v zadnjem času tako priljubljeno, lahko podamo odgovor, da predvsem zaradi relativno zelo ugodnih cen pelet. Pri tem pa je ogrevanje s peleti glede udobja še vedno dokaj primerljivo z udobjem pri uporabi fosilnih goriv. Predelava kotlovnice pa je pri enostavnejših rešitvah tudi razmeroma dostopna. Kakšna je razlika pri

vzdrževanju kotla na fosilno gorivo in kotla na pelete? Vprašanje, ki se postavlja med prvimi. Vzdrževanje kotla na pelete zahteva znatno več uporabnikovega dela v primerjavi s kotlom na olje ali plin. Skrbeti je potrebno, da ima kotel na voljo vedno dovolj pelet. Ampak zato ima večina kotlov že vgrajen ali prigraden nekajdnevni ali tedenski hranilnik, ki ga ročno polnimo z nasipavanjem pelet iz vreč. Pri predelavi obstoječih kotlov z vgradnjo peletnih gorilnikov in pri cenejših izvedbah peletnih kotlov je potrebno ročno čiščenje pepela. Poleg tega je potrebno med kurilno sezono poskrbeti tudi za redno čiščenje dimovodnih naprav.

Vprašanje, v katerem se skriva kar precejšen strošek

Lahko obstoječ oljni kotel predelamo na kurjenje s peleti? Ali kotli na olje, ki imajo dovolj veliko gorilno komoro, omogočajo tudi delovanje s peletnim gorilnikom? Specialnih oljnih kotlov praviloma ne priporočajo predelovati na kurjenje s peleti. Pri tem je potrebna zamenjava vrat in redno dnevno ali nekajdnevno ročno čiščenje kurišča in toplotnih izmenjevalnikov. Sicer med dobre novice spada tudi to, da pri kotlih, ki jih opremimo s peletnim gorilnikom, zadostuje manjši presek dimnih cevi, podobno kot je pri kotlih na fosilna goriva. Tako predelava dimovodnih naprav pri prehodu iz olja na pelete praviloma ni potrebna. Precej lažja pa je vgradnja peletnega gorilnika na obstoječe kotle na trdo kurivo. Ti kotli imajo praviloma dovolj veliko kurišče in prostor s posodo za zbiranje pepela. Seveda še vedno ostaja ročno čiščenje kotla podobno kot pri kurjenju polen.

Peleti ali toplotna črpalka? Ogrevanje s peleti je manj udobno kot ogrevanje s toplotno črpalko, ima pa veliko drugih prednosti. Manjša

začetna investicija je velika prednost in potem takem so tudi prihranki primerljivi. Ogrevanje deluje odlično in ni občutljivo na nizke zunanje temperature. Ogrevanje s peleti ima dodatno prednost pri visokotemperaturnem in klasičnem radiatorškem ogrevanju, kjer večina toplotnih črpalk ni primerna.

Kamini na pelete v zadnjih sezonah niso samo modni krik?

Kamini že dalj časa niso samo okras doma, ampak postajajo pomemben in enakovreden vir ogrevanja. Razlikujemo dve osnovni izvedbi kaminov. Prvi so toplozračni in se uporabljajo neposredno za ogrevanje enega velikega ali več povezanih prostorov. Drugi so toplovodni in samo približno 20 odstotkov toplote oddajo neposredno v prostor, preostalo toploto pa prenesejo preko cevne sistema v klasično centralno ogrevanje objekta. Uporabijo se lahko kot osnovni ali kot dopolnilni vir toplote. Kamini se razlikujejo tudi po vrsti kuriva, ki ga uporabljajo. Lahko so za polena ali za pelete ali kombinirani. Ti kamini so opremljeni z zalogovnikom za pelete in vso potrebno avtomatiko za samodejno delovanje.

DA za pelete

Je ogrevanje s peleti prihodnost?

Ogrevanje s peleti je cenovno ugodno, je tudi zeleno in ekološko ter CO² nevtralno. Slovenija je gozdna dežela. Žled je letos poskrbel za presežke zalog in še dodatno znižal cene lesa in nam tudi zagotavlja dolgoročno možnost samooskrbe.

In na koncu bi lahko zaključili in obkrožili DA. Vsekakor DA.

TRGOVINA
ZA TOPLE ZIMSKE DNI

KAMIN

SAVAL

Sanacije dimnikov z nerjavečimi cevmi
Povrtavanje in montaža, Diamantno vrtnje
☎ 041 229 246

EKSKLUZIVNI UVOZNIK ZA
KAMINSKE PEČI PROIZVAJALCA

hase

HASE kamini na polena izdelani v Nemčiji z večkrat nagrajenim inovativnim dizajnom in odličnimi rezultati testiranj.

Možnost popustov
in obročnega
odplačevanja

Na zalogi dimne cevi
za priklop kaminov,
podložna stekla in
dimniška vratca.

www.dimniki-kamini.si

Specializirani smo za prodajo in montažo kaminskih peči, kaminskih vložkov in za vsa dela v zvezi z sanacijami in novogradnjo dimnikov.

V našem pravkar razširjenem prodajno razstavnem salonu ponujamo na ogled kar 65 kaminskih peči priznanih proizvajalcev.

HASE NOVO: Kamini nemškega proizvajalca z visokim izkoristkom in sistemom proti sajenju stekla na vratih.
RIKA: Kvalitetni avstrijski kamini. Sistem proti sajenju stekla na vratih in za optimalno doziranje zraka v kamin.
NORDICA: Italijanski design, ugodne cene, raznovrstnost materialov.
COLOR NOVO: Cenovni razred od 700€ do 1.800€.

NUDIMO VAM:

- Vstavev nerjavečih tuljav in povrtavanje
- Podiranje dotrajanih dimnikov
- Zidava novih dimnikov
- Montaža nerjavečih kap dimnikov
- Menjava dimniških vratc
- Montaža troslojnih nerjavečih (fasadnih) dimnikov

- Postavitve samotnih dimnikov
- Ureditev dostopa do dimnikov na strehi
- Kondenzacijski odvodniki
- Sanacije z koaksialnimi dimovodi
- Prezračevanje kotlovnice
- Izračun presekov in vsa ostala dela, ki so potrebna, da bo vaš dimnik varen in funkcionalen

DOSTAVA V STANOVANJE, PRIKLOP NA DIMNIK!

- Kamini na polena in pelete
- Kamini za centralno ogrevanje (etažno)
- Kaminski vložki
- Pribor za kamine
- Dimne cevi in priključki
- Podložne steklene plošče
- Štedilniki na trda goriva
- Sanacija dimnikov
- Diamantno vrtnje
- Ogled in svetovanje

SAVAL, ALEŠ AVSENEK D.O.O., Kranjska cesta 2, 4240 Radovljica (ZA GORENJSKO BANKO v Radovljici)
 ☎ 040 364 636, ☎ 04 53 000 40, ☎ 04 53 000 41, www.dimniki-kamini.si, info@dimniki-kamini.si
Delovni čas: od 9.00 do 18.00, sobota: od 9.00 do 12.00, nedelja in prazniki zaprto

MOJ PRIJATELJ, ZAVAROVALNIŠKI AGENT

Tako kot vsak dom rabi svojega hišnika, družina zdravnika, rabi tudi zavarovalniškega agenta. V teh nemirnih časih, prepolnih neugodnega vremena, pa še posebej. Vsi jih rabimo in vsi se jih izogibamo ...

Miroslav Cvjetičanin

Postalo je nekako tako, da če nimaš službe in imaš vsaj srednje šole, potem poizkusi biti zavarovalniški agent. Tako se tudi zgodi, vendar v devetindevetdesetih odstotkih taki ljudje prej kot v treh mesecih, kot v največ primerih traja poizkusna doba, ugotovijo, da to še zdaleč ni »navaden« poklic oziroma poklic, ki ga lahko opravlja, kdor ne najde nič sebi ustrežnejšega. In potem ti ljudje za vekomaj vedo, da je biti zavarovalniški agent nekaj najtežjega, kar lahko človek počne. Da, na žalost je ta poklic ravno tako kot na primer poklic natarjarja, trgovca, gradbenika ... postal sila podcenjen. Ampak za to nismo krivi ljudje, temveč naš državni sistem, ki vse to omogoča. Pa vendar, tako kot v vsaki drugi branži je tudi v tej lahko povsem drugače. Obstajajo ljudje, ki si želijo biti zavarovalni zastopniki, ki ta poklic opravljajo z veseljem štiriindvajset ur na dan sedem dni v tednu in ki tudi »bajno« zaslužijo, saj omejitev navzgor ni. Ena takih je tudi Sandra Janković, zastopnica, zaposlena v Adriatic Slovenici, poslovni enoti Kranj. Za Sandro velja, da blagor tistemu, ki jo ima za zastopnico. Povabili smo jo na kratek klepet, da bi razjasnili, da ta poklic ni tako težak, »navaden«.

Sandra, kako oziroma zakaj ste postali zavarovalna zastopnica?

»Ta poklic lahko opišem kot izziv. Takrat sem iskala svojo prvo zaposlitev, nisem bila še točno opredeljena, kaj bi si želela delati, vedela pa sem, da rabim nekaj dinamičnega, nekaj, kjer mi ne bo postalo dolgočasno.«

Kdo je lahko dober v tem poslu?

»Za dobrega zavarovalnega zastopnika je potrebna kombinacija iskrenosti, predanosti do dela in komunikativnosti. Seveda je potrebno, da si urejen, vesten in inovativen.«

Kako izobražen moraš biti za ta poklic?

»Da postaneš zavarovalni zastopnik, potrebuješ dokončano srednjo šolo in opravljeno licenco za zavarovalnega zastopnika.«

Se v službi še dodatno izpopolnjujete ali ne?

»Pri nas v Adriaticu Slovenici redno skrbijo za zaposlene, moram priznati, da imamo kar nekaj tečajev in raznovrstnih izobraževanj. Izvajajo jih med celim letom, tako poskrbijo, da smo motivirani in ustrezno obveščeni o novostih z našega področja.«

Savska Loka 23
4000 KRANJ
Tel.: 04/236 40 30
Faks: 04/236 40 32

Nikotrans & Begrad, d. o. o.

Razvoz betona v najkrajšem možnem času z najsodobnejšim avtomešalcem z že vgrajeno roko s črpalko na kamionu (doseg roke 25 m), popolna izraba materiala, zelo primeren za težko dostopne kraje, kjer je dostop več kamionom otežen, za manjše betonaže, greznice, škarpe, brez razsipavanja betona v okolico.

Odslej tudi TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM

- opečni izdelki,
- betonski in modularni bloki,
- poroterm,
- betonske cevi, jaški, pokrovi,
- cement, apno, malta, mivka,
- tlakovci, robniki,
- betonsko železo, armaturne mreže,
- PVC program.

LESNI PELETI

1. kombinacija:
bukve (70 %) in smreke (30 %)

2. kombinacija:
bukve (30 %) in smreke (70 %)

051/306 000
04/236 40 30

DUPLI-COLOR

Alkyton™

Zaščita proti rji

Skandinavska
kakovostna zaščita
vseh lesnih površin

Sandra Janković, Adriatic Slovenica

/ Foto: Tina Dokl

Nam zaupate, kaj vam je v tem poklicu najbolj všeč?

»Dinamičnost mi je najbolj všeč, ker se vedno nekaj dogaja, nikoli ne postane dolgočasno. Všeč mi je tudi, ker si

»Poklic zavarovalnega zastopnika je lahko spoštovan, seveda če si boste vi tako želeli. Moram priznati, da je na začetku veliko odrekovanja, vendar če vztrajaš in si iskren, je uspeh zagotovljen. Je dinamičen poklic z veliko izzivov.«

lahko sam kreiraš delovni dan, teden, mesec in plačo. Prav tako mi je všeč, ker sem vedno v stiku s strankami.«

In kaj je slaba plat?

»Seveda ima vsak poklic prednosti in slabosti. Rečem lahko, da sem s svojim poklicem kar zadovoljna, kot slabost bi lahko izpostavila le to, da si v službi tako rekoč kar 24 ur na dan sedem dni v tednu, saj te stranke potrebujejo.«

Na kratko, kakšne so vaše delovne naloge?

»Zavarovalni zastopnik ima kar nekaj delovnih nalog. Ključnega pomena v tem poklicu je pridobivanje strank, Sicer pa je veliko dela na terenu, potrebno informiranje strank, redno izobraževanje o novostih na trgu, pomoč strankam ob škodnem dogodku.«

Zastopnike stalno rabijo, je konkurenca velika?

»Mislim, da je ogromna, saj je vedno kje kakšen razpis za zavarovalnega zastopnika. V Sloveniji so še prosta delovna mesta za dobre in uspešne zastopnike. Sama sem mnenja, da v Sloveniji še precej ljudi nima ustreznih zavarovanj, zato bo še veliko dela (smeh).«

Kako cenjen je ta poklic v Sloveniji?

»Na vprašanje bi lahko odgovorila, da imam dve mnenji, in sicer pri svojih strankah opažam, da sem cenjena in me spoštujejo, k temu seveda pripomore tudi moj odnos do samega poklica. Druga skrajnost pa je, da srečam tudi negativen odnos do našega poklica, predvsem zato, ker so imeli ljudje slabo izkušnjo in so bili zavedeni.«

Katere so najpogostejše težave pri opravljanju tega poklica?

»Največkrat je to pri svetovanju strankam, ko jim želiš ponuditi zavarovanje. Velikokrat si stranke mislijo, da jim želiš narediti zavarovanje, ki ga ne rabijo, in te zavrnejo. Žal sem že imela primere, pri katerih so me stranke zavrnilo, nato se je zgodilo ravno to, za kar sem jim svetovala, naj sklenejo zavarovanje.«

In kako je s plačo, ste dobro plačani?

»Okvirna plača je nekje 750 evrov, omejitve navzgor pa ni, bolj si priden, boljšo plačo imaš. Osebnostno sem zadovoljna. Všeč mi je, ker je stimulacija povezana z delom, kar pomeni, da če si priden, lahko bolje zaslužiš.«

Imate na koncu najinega pogovora kak nasvet za druge?

»Poklic zavarovalnega zastopnika je lahko spoštovan, seveda če si boste vi tako želeli. Moram priznati, da je na začetku veliko odrekovanja, vendar če vztrajaš in si iskren, je uspeh zagotovljen. Je dinamičen poklic z veliko izzivov.«

Trstenik 15, 4204 Golnik

Na peči 5 let garancije

Peč na trda goriva

Bojlerji, hranilniki tople ogrevalne vode

Peč na lesno biomaso kombinacija drva - peleti

Peč na tekoča goriva

Možna subvencija

Bojlerji iz nerjaveče kovine

Zg. Brnik 143, 4207 Cerklje
tel.: 04/25-26-650, GSM: 041/734-018
www.vrecek-peci.com

PRIHRANITE DO 70% PRI OGREVANJU

- Izkoristite vrhunsko kvaliteto za ugodno ceno.
- Prihranite do 70% pri ogrevanju z vrhunskimi toplotnimi črpalkami Atlantic.
- Brezplačno svetovanje in ogled.
- Montaža v enem dnevu.

- Varčna, inovativna inverter tehnologija
- Do +60°C temperatura vode na izhodu
- Primerna tako za radiatorsko kot talno ogrevanje
- Brezžični sobni termostati
- Vremensko vodena regulacija
- Primerna za priklop na obstoječ sistem ogrevanja z oljem, plinom...
- Vrhunski izdelek podjetja Atlantic, preko 100.000 delujočih sistemov v Evropi

Območje delovanja

v načinu ogrevanja vse do

-25°C

gosolar

Prodaja in montaža:

Gosolar d.o.o., Kranjska cesta 50, 4290 Tržič

T: 041 730 949

E-mail: info@gosolar.si

www.gosolar.si

Verjetno najlepše in najboljše krušne peči na svetu!

Zadovoljne stranke so naš ponos. Naše peči vam stanovanje spremenijo v dom.

Pečarstvo Turk ima dolgoletno tradicijo, saj se že druga generacija ukvarja s postavljanjem peči, kaminov in zidanih štedilnikov. Prav dolgoletne izkušnje, sedaj prenesene na mlajši rod pečarjev, zagotavljajo, da vam lahko primerno svetujemo pri izbiri peči ali štedilnikov, ki jih tudi vedno prilagodimo vašim potrebam in željam.

Pečarstvo Turk vam po naročilu izdelava:

- lončene peči,
- kmečke peči,
- namizne štedilnike,
- pizza peči + lončene kamine,
- štedilnike z nadzidkom,
- kaminske peči,
- lončene peči s kaminskim vložkom,
- peči iz salovca.

Turk in peči »Spirit of fire«

Naš keramični plašč iz polnih kompaktnih pečnic »Spirit of Fire« izpolnjuje vse zahteve lončene peči v smislu enakomerne akumulacije in posredovanja toplote, čvrstosti gradbene konstrukcije in zunanjega videza. Zaradi tega je plašč ali obloga pečnic lahko iz 4,8 cm debelih pečnic »Spirit of Fire« zgrajen v končni izvedenki kot »neglazirano« ali »glazirano« izpeljani verziji ali končni izvedenki.

Zanimivo: Na naši internetni strani: www.pecarstvo-turk.si si lahko ogledate veliko galerijo načrtov postavitve, lončenih peči, lončenih peči s kaminskim vložkom, kaminskih peči, zidanih štedilnikov in krušnih peči. V galeriji boste zagotovo našli svojemu domu primeren načrt. Prav tako pa si lahko ogledate tudi našo galerijo opravljenih del ter se tako prepričate, da smo resnični strokovnjaki na tem področju.

Če je neglazirana gradbena izvedba komponent, se lahko naknadno uporablja barvanje z mineralnimi barvami, ali pa se lahko nanese pečarski omet.

Tudi dodaten doprinos dekorativnih elementov nima nobenega učinka na funkcionalnost plašča zaradi integriranosti vanj. Takšen uspeh kvalitete »Spirit of Fire« polno keramičnih obloženih plaščnih sistemov je v vsakem primeru rezultat kompaktnosti in zelo pomemben element pri iskanju idealnih kombinacij za vašo peč.

Zahrepenite torej po nakupu vaše peči s plaščem (oblogo) iz pečnic »Spirit of Fire« in pripadajočo ogrevalno tehniko.

**Pečarstvo Zvone Turk, s. p., Hrastje 54, Kranj, GSM: 041/420 334
e-pošta: info@pecarstvo-turk.si, www.pecarstvo-turk.si**

100% LUMAR 100% BESTBUY

CLASSIC
Gea 120

ATRAKTIVNO, PREMIŠLJENO,
DOSTOPNO

Glavna odlika hiš Gea iz družine Lumar CLASSIC je njihov večno atraktiven videz, premišljena in racionalna razporeditev prostorov ter dostopna cena. Hiše CLASSIC so postale dom mnogih družin.

T: 02 421 67 50 I: www.lumar.si

NA KLJUČ
BESTBUY

NA KLJUČ BEST BUY ŽE OD:
109.920,00 €
(z DDV)*

* Več informacij na www.lumar.si.

Arh: Miha Završnik u.d.l.a., Lumar.

Kvalitetna arhitektura je Lumarjev sinonim

V podjetju Lumar skupaj s hišno ekipo arhitektov in s številnimi zunanjimi arhitekti ustvarjajo hiše, ki so in bodo tudi v prihodnje spreminjale pogled ljudi na montažno gradnjo. Zato bodo arhitekturi, ob ostalih značilnostih hiš Lumar, še naprej dajali poudarek, saj jih tudi arhitektura ločuje od drugih ponudnikov. Želje, zahteve in prioritete naročnikov, danosti in omejitve ter ostale vrednostne posebnosti konkretne situacije so pri izdelavi povsem novih, izvirnih in enkratnih arhitekturnih rešitev za podjetje poseben ustvarjalni izziv. V okviru načel trajnostne arhitekture v procesu projektiranja uresničujejo sodobne arhitekturne sloge, ki na eni strani zadovoljujejo visoka pričakovanja naročnikov, na drugi strani pa v obravnavani prostor vnašajo novo dodano vrednost.

Živeti najbolje

Ob tehnološko brezhibnem produktu vedno znova spoštujejo temeljno načelo potenciala celostne presežne vrednosti, ki jo vrhunski izdelek lahko pridobi šele s svojo izvirno obliko, umerjenimi dimenzijami in skladno umeščeno v prostor. Vsak objekt trajno zaznamuje prostor, v katerega ga postavimo, zato ob arhitekturi ne smemo gledati le zunanosti objekta, saj arhitektura ponuja in predstavlja veliko več. Sestavni deli arhitekture so tako tudi smiselna in pravilna osvetlitev

prostorov, postavitve hiše, pravi izbor materialov, s katerimi zagotavljamo, da ne prihaja do pregrevanja hiše ali povišanja vlage. Združiti vse omenjeno v najboljšo celoto, ki daje in pomeni dodano vrednost novim montažnim objektom, je zato velik izziv.

Vse to v Lumarju znajo rešiti s hišnim arhitekturnim birojem ter z mladimi in inovativnimi arhitekti, ki se ob pripravi projektov zavedajo tega in znajo v skice ter objekte vnesti vso svojo filozofijo razmišljanja in delovanja – Živeti najbolje. Naredili

so tipske hiše, ki so sodobno oblikovane, energetske učinkovite in okolju prijazne. Pri njih tako že dolgo ne velja, da je arhitektura le videz, ampak je v ospredju tudi in predvsem funkcionalnost hiš. Ob pestri kataloški ponudbi sodobnih arhitekturnih rešitev ponujajo širok spekter možnosti dodatnega individualnega prilagajanja. Te s funkcionalnimi in oblikovnimi intervencijami upoštevajo individualne zahteve, skladnost z okoljem posameznih lokacij in negujejo tesen odnos do obstoječih prostorskih kvalitet.

Hiša BlackLine EE, arhitektura SoNo arhitekti.

RIVAL - VTS, d. o. o., Ljubljana
Ob železnici 18, 1000 Ljubljana
Tel.: 01 520 71 50
Faks: 01 520 71 68
info@rival-vts.si
<http://www.rival-vts.si/>

PE Gorenjska
Ulica Mirka Vadnova 1,
4000 Kranj
Faks: 0590 13 390
branko.malesic@rival-vts.si
Tel.: 040 26 60 11
zoran.lakicevic@rival-vts.si
Tel.: 040 55 00 55

Varnost nas združuje

Sodelujte s sosedi! Bodite pozorni na neznance, ki ne spadajo v vaše okolje. Ti si vedno z raznimi zvijačami, kot so prodaja blaga, anketiranje, zbiranje prostovoljnih prispevkov ..., pridejo ogledat vaš objekt in premoženje, tarčo bodočega napada. Takrat so vidni in ranljivi, zato si takoj zapišite čim več podatkov o njih in njihovih vozilih ter takoj obvestite policijo. **Nikoli ne odpirajte vhodnih vrat neznancem!**

Za zagotovitev varnosti vašega premoženja vam predlagamo **vgradnjo mehanske zaščite**: čvrsto ograjo, na vrata namestite prečno zaporo ali kupite protivlomna vrata, na okna namestite rešetke ali varnostne folije, svetujemo pa vam **tudi vgradnjo alarmne naprave**. Alarmno napravo povežemo z lastnim varnostno-nadzornim centrom (VNC) in intervencijsko varnostno službo na terenu. Alarmni sistem z javljalniki lahko zazna: gibanje nepoklicanih, požar, lom stekla, tresenje vrat ali sten, magnetne kontakte na vratih in oknih ipd. Poleg alarmne centrale, ki je varno spravljena, so v objektu vidni kontrolna plošča in javljalniki:

kontrolna plošča

gibanje

požar

lom stekla

tresenje

magnetni kontakt

Smo zastopniki kvalitetne znamke **BOSCH** za videonadzorne, protivlomne, protipožarne in druge varnostne sisteme. Ob sprožitvi alarma **operater VNC** takoj ukrepa in **na kraj pošlje** najbližjega **oboroženega varnostnika**. Intervencijski čas je običajno od 5 do največ 15 minut v oddaljenih krajih.

Varnostnikova naloga je, da ugotovi stanje varovanega objekta in takoj prepreči nastajanje večje škode, do prihoda policije zadrži storilce kaznivega dejanja, če jih zaloti na kraju, zavaruje kraj dejanja, o stanju takoj obvesti naročnika varovanja in o kaznivem dejanju tudi policijo.

Varnostniki so primerno opremljeni: predpisano označena delovna obleka, taktični čevlji, neprebojni telovnik, taktična svetilka, radijska zveza ali mobilni telefon, strelno orožje in sredstva za vklepanje ali vezanje ter druga potrebna sredstva.

Naša intervencijska vozila z oboroženimi varnostniki nadzorujejo območje mest in krajev:

- **Kranj, Tržič, Preddvor, Cerklje na Gorenjskem,**
- **Škofja Loka, Medvode, Gorenja vas, Žiri, Železniki,**
- **Bled, Lesce, Radovljica,**
- **Begunje, Jesenice.**

Na Gorenjskem deluje enota Rivala s štiridesetimi usposobljenimi varnostniki, ki za cenjene stranke strokovno opravljamo naročeno varovanje skladno s pridobljenimi licencami:

- varovanje ljudi in premoženja,
- upravljanje z VNC;
- prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk 1., 2., 3. in 4. razreda,
- varovanje na javnih zbiranjih,
- varovanje na prireditvah v gostinskih lokalih,
- načrtovanje varnostnih sistemov,
- izvajanje sistemov tehničnega varovanja.

Rival-VTS ima v skladu s Pravilnikom o požarnem varovanju od Uprave RS za zaščito in reševanje izdano Odločbo o pooblastilu za izvajalca požarnega varovanja.

Varovanje ljudi in premoženja: s kakovostnimi varnostniki zagotavljamo varovanje objektov posebnega pomena za državo, zelo pomembnih in urejenih podjetij, ustanov in hotelov na Gorenjskem. Obhodna varnostna služba pomeni občasno dogovorjeno fizično prisotnost oboroženega varnostnika okoli vaše hiše, podjetja, soseske, garažne hiše ali druge posesti, kar zanesljivo izboljša varnost. Ima močan preventivni učinek in v praksi se je že mnogokrat zgodilo, da je varnostnik na obhodu zalotil in prijel oz. pregnal storilca kaznivega dejanja ali kršitelja reda.

Varovanje javnih prireditev: osebno varovanje Garija Kasparova in Luciana Pavarottija in varovanje na prireditvah, kjer sta nastopala med gostovanjem v Ljubljani, izvedba in vodenje zasebnega varovanja na Kongresnem trgu v Ljubljani ob obisku predsednika ZDA Williama J. Clintona, deset let sodelovanja pri organizaciji in izvedbi varovanja vseh dogodkov v organizaciji Cankarjevega doma, organizacija in varovanje na športnih prireditvah evropskega in svetovnega nivoja, na proslavah ob dnevu državnosti v Ljubljani na Trgu republike in na Kongresnem trgu ter skrb za varnost na stotini manjših javnih prireditev po vsej Sloveniji – **je dejavnost, ki jo z veseljem še vedno uspešno izvajamo.**

Varovanje na prireditvah v gostinskih lokalih: je po Uredbi Vlade RS iz leta 2010 obvezno in od takrat smo sklenili več deset pogodb za varovanje in uredili dokumente varovanja. Usposobljeni varnostniki **s kulturnim in razumevajočim pristopom** do obiskovalcev uspešno izvajamo varovanje v nočnih lokalih, klubih, barih in drugih zabaviščih na Gorenjskem, v osrednji Sloveniji in na Primorskem.

Podjetje Rival-VTS se je za svoje stranke z **Zavarovalnico Maribor** dogovorilo za **posebno ugodnost: našim naročnikom nudi 30 % popusta** za celostno zavarovanje njihovega premoženja.

Glede na pogodbo o varovanju ljudi in premoženja, sklenjeno z Rival-VTS, d. o. o., Ljubljana, vam na priznane in atestirane protivlomne alarmne naprave, ki so vezane na VNC varnostne službe, Zavarovalnica Maribor nudi dodatni **10% popust.**

Pokličite nas! Brezplačno svetujemo ali vas obiščemo za izdelavo optimalne ureditve varovanja ljudi in premoženja.

Branko Malešič, pomočnik direktorja

JUBOV BOJAN IN EKOŠOLA USTVARJATA SKUPAJ

Na Brdu pri Kranju se je septembra odvijala letna konferenca programa Ekošola, ki jo je slavnostno odprl evropski komisar za okolje dr. Janez Potočnik.

Miroslav Cvjetičanin

Udeležilo se je je rekordno število koordinatorjev, mentorjev in ravnateljev iz vse Slovenije, ki so kongresno dvorano napolnili do zadnjega kotička. Največji poudarek na konferenci je bil tudi letos namenjen predstavitvi programa dela in projektov za novo šolsko leto 2014/15. 460 udeležencem se je predstavila tudi družba JUB, ki s programom Ekošola tudi letos sodeluje v likovnem natečaju Ustvarjamo z Bojanom. Ker JUB letos praznuje že 45-letnico legendarne blagovne znamke JUPOL, kot naš najstarejši proizvajalec barv za dom pa bo naslednje leto zabeležil še častitljivo 140-letnico svojega obstoja, je za šolsko leto 2014/15 v sodelovanju z Ekošolo pripravil poseben projekt, povezan z JUB-ovo maskoto Bojanom, junakom iz istoimenske risanke, ki smo jo vsi radi spremljali prek TV zaslonov. Ekošole in ekovrtci se bodo lahko tako letos novembra in decembra vključili v natečaj za najboljšo risbico Bojana. Nagrajena risbica z imenom mladega avtorja in ustanove, ki jo obiskuje, bo naslednje leto na posebni nalepki krasila tudi embalažo barve JUPOL Junior, in to na vseh trgovskih policah bolje

založenih ponudnikov barv in premazov po Sloveniji. JUB bo v svojem JUB Design Studiu v Dolu pri Ljubljani pripravil razstavo vseh prispelih risbic, za nagrajeno šolo ali vrtec pa bo organiziral še posebno ustvarjalno delavnico. Nagrajena ustanova bo na sejmu Altermed prejela praktično darilo, in sicer barvo iz družine JUPOL, s katero bo lahko prebarvala 500 m² površin v učilnicah ali na hodnikih. Nagrajenega avtorja bodo marca 2015 slovesno razglasili na sejmu Altermed v Celju.

»Družba JUB se je v preteklem šolskem letu 2013/14 prvič vključila v program Ekošola in s svojimi barvami iz družine JUPOL sodelovala v dveh projektih v decembrskem natečaju za najlepše okrašene prostore Prednovoletni čas ter v srednješolskem projektu Vse barve naše šole. V prvem je JUB za najlepše okrašene igralnice z barvami iz družine JUPOL v kategoriji osnovne šole nagradil ČUDV Draga, Osnovno šolo Jela Janežiča in Sava Kladnika Sevnica v POŠ Loka pri Zidanem Mostu, v kategoriji vrtci pa Vrtec Most na Soči, Vrtec Mežica in Vrtec Ormož,« nam je ob zaključku še povedala Miša Hrovat, odgovorna za odnose z javnostmi za družbo JUB.

Bojan z nekaterimi udeleženci letne konference programa Ekošola

AKROL

AKROL Tomaž Kosce s.p.

Prešernova 8, 1234 Mengeš

Tel.: 01 7237 284

Gsm: 041 798 122

info@akrol.si

www.akrol.si

ROLETE
ŽALUZIJE

KOMARNIKI

GARAŽNA ROLO VRATA

LAMELNE ZAVESE

PLISEJI

ROLOJI

Izdelava, montaža in servis senčil

ZA PRIDNE OTROKE

Družba Unicommerce je kot zastopnik priznane finske blagovne znamke ročnega vrtnega orodja Fiskars skupaj s programom Ekošola izdala dva odlična didaktična priročnika, ki spodbujata otroke k trajnejšemu sožitju z naravo.

Miroslav Cvjetičanin

Pri tem je sodelovala s priznanim biologom Danetom Kataliničem, ki je s svojimi bogatimi izkušnjami pripravil odlične vsebine za Zeliščarski vrtnarski dnevnik ter priročnik Ščepec travniških zdravilnih rastlin bližnjega okolja. Otroci, ki so v programu Ekošola vključeni v projekt šolska vrtilnica, lahko tako rastline natančno opazujejo skozi vse leto in svoja opažanja v dnevnik tudi zapisujejo, zato priročnika ponujata odlične metodološke podlage za njihovo opazovalno-ra-

ziskovalno dejavnost. Pedagogom v vrtcih in osnovnih šolah sta zato pri tem v izdatno pomoč, saj prijazno spodbujata in motivirata otroke k spoznavanju narave in jim privzgjajata ljubezen do travniških rastlin ter domačega ali šolskega vrta.

Na letni konferenci koordinatorjev programa Ekošola, ki je potekala na Brdu pri Kranju, je družba Unicommerce udeležencem predstavila tudi otroško ročno orodje Moj Prvi Fiskars®, ki so ga na Finskem strokovnjaki razvili posebej za otroke. Priročna orodja zanimivih oblik, velikosti in barv so primerna za uporabo v vseh letnih časih, mladi vrtnarji pa z njimi lahko

zlahka oblikujejo gredice na domačem in šolskem vrtu ali z njimi raziskujejo bližnji gozd, zelenice, travnike in površine v mestnem parku. Lopatke, grabljice in metlice so izdelane iz lahke, kakovostne in trpežne umetne mase, ojačane s steklenimi vlakni. Ergonomski okrogli oranžni ročaji nudijo dober oprijem, tako da otrokom orodje med igro zagotovo ne bo drselo iz rok.

»Družba Unicommerce ima sedež v Logatcu in na slovenskem trgu posluje že vse od njenega nastanka, pred tem pa je z izdelki oskrbovala celotni jugoslovanski trg.

Fiskars je najstarejša blagovna znamka ročnega vrtnega orodja, saj njeni

Colob
STREŠNIKI GOLOB
BOLJE GOLOB NA STREHI KAKOR VRABEC V ROKI!

30 let GARANCIJE

m²
cementno sivih
strešnikov že za **4,56 €**

• UGODNE CENE DODATKOV • UGODNA DOSTAVA • POKLIČITE ZA BREZPLAČNO PONUDBO

BOLJE GOLOB NA STREHI KAKOR VRABEC V ROKI www.stresniki-golob.si
STREŠNIKI GOLOB d.o.o., Malenska vas 12, 8216 Mirna Peč, tel.: 07 307 89 90

Otroci radi pomagajo, s primernim orodjem pa še toliko raje.

Predstavitvev otroškega orodja za vrt na Brdu pri Kranju

začetki s ponudbo izdelkov za dom, vrt in dejavnosti na prostem segajo že v leto 1649. Izdelke Fiskars Unicommerce trgu ponuja preko trgovskih mrež s specializiranimi oddelki za vrt, dobro založenih vrtnarskih centrov in maloprodajne mreže pooblaščenih in strokovno usposobljenih trgovcev Stihl s servisom,« nam je razložila Miša Horvat, odgovorna za odnose z javnostmi.

Moj Prvi Fiskars® – zasnovan z otroki za otroke

Priročni set vsebuje lopatko za premetavanje zemlje ali peska, malo žagico za brazdanje zemlje in ustvarjanje lepih vzorcev v pesek ali sneg, priročno metlico in ročno zajemalko, vse je izdelano iz lahkih, kakovostnih in trpežnih materialov. Še posebej zanimivi so ergonomski okrogli ročaji oranžne barve, ki ponujajo dober oprijem, tako da otrokom orodje med igro zagotovo ne bo drselo iz rok. V večnamenski škatli lahko otroci shranijo vse vrtno orodje, lahko pa jo uporabijo tudi kot vedro za vodo ali sneg. Z zaprtim pokrovom škatla služi kot priročno sedišče, pokrov pa tudi kot koristen podstavek za kolena. Komplet vključuje še štiri lahka in trpežna mala vrtna orodja za nova vrtna doživetja: lopato za kopanje, lopato zajemalko, grablje in metlo. Še tako preprosta opravila bodo postala še lažja in še prijetnejša. Ob tem nam je Miša Horvat, odgovorna za odnose z javnostmi, na kratko predstavila družbo Unicommerce ter Fiskars.

OBLAKALU d.o.o.

Oblak Alu, d. o. o., Podboršt pri Komendi 7 b, 1218 Komenda
PE in salon: Savska loka 8, 4000 Kranj

Steklarstvo in izdelava ALU stavbenega pohištva

G: 041 343 020, 041 721 617, 041 734 720 | T: 04 204 12 93 | F: 04/204 11 46 | W: www.oblak-alu.si | E: info@oblak-alu.si
Delovni čas: vsak dan od 7. do 15., četrtek od 7. do 17. ure

Proizvodnja in montaža alu oken in vrat, alu polkna, zimski vrtovi, vetrolovi, nadstreški, protipožarni elementi, varjenje aluminija, krivljenje pločevine, strukturne fasade, steklene vitrine, steklene kuhinjske obloge, steklena vrata, steklene fasade, steklene ograje, pleksi steklo, ogledala, okvirjanje slik.

ASTERIKS SVETUJE: PAZITE NA SVOJA SENČILA!

Miroslav Cvjetičanin

Ko kupimo rolete, najrazličnejše žaluzije, praktične tende, romantične markize, »screene« ali roloje iz najboljših, najnovjših in najnaprednejših materialov najboljših proizvajalcev, smo venomer prepričani, da je to to in da bo potreba po vzdrževanju povsem minimalna.

Vendar ni povsem tako, tudi najboljši materiali morajo biti skrbno vzdrževani, pravi Peter Rozman iz zdaj že »ponarodelega« tržiškega podjetja Senčila Asteriks. »Drži, da so najboljši materiali najodpornější in najupornejši, vendar vedno rad ponovim, da

je pozimi za vsa senčila treba primerno poskrbeti,« dodaja Rozman.

Njegovi nasveti so dobrodošli in se jih še kako velja zapomniti. Marsikdo od nas ima na terasi ali balkonu tendo, ki mu v poletnih vročih dnevih daje udobno senco, zato je dobro vedeti, kako jo pospravimo pred zimo. Vemo, da se niti najboljša tenda ne sme pospraviti mokra ali vlažna. To sicer ni nevarno v poletnem času, ko jo v primeru nevihte ali nenapovedanega dežja na hitro pospravimo mokro, a jo kmalu spet odvijemo nazaj. Pred zimo jo spravimo za dlje časa, zato mora biti povsem suha. Da. Tudi najboljše materiale z najboljšo kaseto oziroma ohišjem skozi dolge zimske mesece uniči vlaga. Pri tem velja posebej

pripomniti, da nekoliko pozornosti posvetite tudi samemu ogrodju in ohišju. Tisti srečneži, ki imate tendo pospravljeno pod nadstreškom, imate manj skrbi kot tisti, ki jo imate povsem na »odprtem«.

Podobno je tudi z roletami, pravi Peter Rozman. Rolete so skoraj na vsakem gorenjskem oknu. Vemo, da rolete lahko pozimi tudi zmrznejo. Da. Zmrznejo! Tega ne smemo pozabiti, zato moramo v takem primeru z njimi previdno ravnati. Nikar jih ne poskušajte na silo odpreti, dvigovati ali spuščati. Potrpite, da se odtalijo. Priznati pa moramo, da do take zmrzali poredko pride, vendar ob takih vremenskih spremembah, ki se dogajajo zadnja leta, nikoli ne vemo.

SVET SENČIL

Že 15 let z vami!

SENČILA[®]
ASTERIKS

www.asteriks.net

- tende - markize
- žaluzije - zunanje in notranje
- rolete • panelne zavese
- komarniki • screen roloji • roloji
- rolo garažna vrata • plise zavese

Peter Rozman, s. p.

Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, Slovenija

T: 04 59 55 170

G: 041 733 709

E: info@asteriks.net

Obiščite nas v našem razstavnem salonu.

SVETOVANJE, IZDELOVANJE, MONTAŽA IN SERVIS

ČAROBNOST PRVEGA NOVEMBRA

Približuje se čas, ko se poklonimo umrlim, pokopališča pa se spremenijo v modne brvi, kjer so glavne nastopajoče največkrat rumene pajkovke s svojo prefinjenostjo, ki jo ohranjajo skozi leta; nagrobni aranžmaji pa pripovedujejo zgodbo barv. Izražajo drznost, so enostavni, pa spet kričeči, umirjeni, modni, spominjajo na preteklost. Grobovi na 1. november zasijejo v vsej svoji lepoti.

Alenka Brun

Ko sem bila stara pet let, sem vsako leto z velikim veseljem pričakovala čas okoli 1. novembra. Namreč stara starša sta imela navado, da sta se vsako leto nekaj dni pred dnevom mrtvih s svojim fičkom odpravila na poseben izlet. Vedno sta me vzela s seboj. Obiskali smo nekatera pokopališča, kjer smo se sprehodili med grobovi in občudovali njihovo urejenost, preprostost ali razkošje. Najlepši pogled pa so nudila pokopališča prav na večer pred 1. novembrom, ko so v temi zasijala v soju sveč in ustvarjala vtis čarobnosti. Soj sveč in odtenki raz-

ličnih barv so spodbudili domišljijo, vendar takrat v mojem svetu ni bilo prostora za vampirje in čarovnice. Počutila sem se kot Aladin v temni jami, kamor so ga poslali po svetilko, pa se ni mogel načuditi barvam in svetlobi, ki so jo oddajali dragulji.

Čprav sem jaz vse skupaj gledala skozi domišljjske oči petletne deklice, v bistvu ni šlo za nič drugega kot obisk grobov, kjer sta imela mama in ata pokopane bližnje, sorodnike, prijatelje. Mimogrede pa smo našli čas še za občudovanje sosednjih grobov.

Tik pred zdajci

Suzana Škofic iz kranjske KGZ Sloga pravi, da se danes ljudje za

urejanje groba velikokrat odločajo tik pred zdajci, ko je 1. november že pred vrati.

»Čprav so jesenske cvetlice na razpolago že od začetka septembra, ljudje največkrat čakajo in urejajo grobove v zadnjem trenutku, da bi bile cvetlice na dan mrtvih najlepše. Lončnica se mora namreč ukoreniniti, da potem lepo raste naprej, krepka in zdrava preživi zimo ter taka tudi dočaka pomlad. V primeru, da čakamo do zadnjega in je navsezadnje vreme slabo, ostane taka, kot je, se ne ukorenini, ne razraste, ne utrdi in do spomladi propade.«

Šredina oktobra je skrajni čas, da se odločite za zasajanje. Če začnete zasajati v začetku oktobra, je potem

Dan spomina

do prvega novembra še dovolj časa, da zamenjate sadike, ki se izkažejo za slabe,« poudari Škoficeva.

V Slogi so vsako leto dobro založeni z jesenskimi trajnicami, resami, mačehami in lončnimi krizantemami. Te so še vedno zelo priljubljene nagrobne cvetice. Zadnja leta se v zimskem času prebijajo tudi na okenske police in balkone. V zasaditvah na grobovih pa še vedno v večini prevladujejo mačehe. Zelo pomembna je tudi pravilna skrb za izbrane cvetlice. Najpomembnejši pa je pravi čas zasaditve.

Nekateri pa se odločajo za ureditev groba s trajnicami, grmovnicami in pokrovnimi rastlinami. Oskrba tako zasajenega groba v primerjavi z zasaditvijo z nagrobnimi cveticami ni tako zahtevna, zraven pa se lahko kombinira manjša sezonska zasaditev ali se le postavi nasad v loncu.

Na grobove pa poleg cvetic za dan mrtvih svojci, družine, prijatelji tradicionalno prinesejo tudi ikebane. V Slogi je izbira precejšnja, poskušajo zadovoljiti želje vseh strank.

»Strankam tudi svetujemo glede zasaditve, lahko pa se domenimo tudi

za sezonsko zasaditev oziroma novo zasaditev groba.«

Pri urejanju grobov pa igra svojo vlogo tudi pesek vseh vrst, velikosti, oblik, barv ...

Domišljija in iznajdljivost

Pri ikebanah se trudijo, da bi bile unikatne in zanimive: »Vendar vsako leto ustvarjamo s podobnimi materiali, tako da je končni izgled velikokrat odvisen od domišljije in iznajdljivosti. Če same najdemo še v naravi kaj zanimivega, v zgodbo vpletemo tudi to.«

Stranke se največkrat odločijo za kombinacije svežega zelenja s suhimi rožami, saj tovrstni aranžmaji zdržijo do spomladi. »Vse več je takih strank, ki pridejo, vidijo in potem izberejo tisto, kar jim je všeč.«

Kombinacijo barv izberejo na primer glede na barvo mačeh na grobu, vsak posameznik pa ima seveda svoj okus. »Izkazalo se je, da posebne, malo drugačne ikebane izjemno hitro najdejo kupca, kar pomeni, da so ljudje odprti za novosti; jim je všeč, da nagrobni aranžma izgleda drugače.« Med rezanim cvetjem svoj primat

dobro držita rdeči nagelj in rumeni pajek, medtem ko Japoncem najlepša cvetlica, bunka, ki je bila včasih izjemno popularna, izginja iz grobov. »Bunke so bile včasih resnično priljubljene. So lepe, unikatne, a precej bolj občutljive.«

Kaj pa plastične cvetlice? »V bistvu so to cvetlice, za katere se ljudje odločajo preko celega leta. Vendar so danes narejene že iz tako dobrih materialov, da sploh ne izgledajo več umetno. Konkretno pa jih uporabljamo v kombinaciji s svežim zelenjem.«

V Slogi upajo, da se bo v prihodnosti našlo več pogumnih strank, ki bodo povprašale za nasvet, iskale rešitev z vprašanjem. S tem se kupčeva ideja lahko razvije naprej z njihovo pomočjo ali pa dobijo sami širši vpogled, kaj bi bilo primerno, dobro oziroma najbližje njihovim željam, in najdejo odgovor na svoje vprašanje.

Skrb za čistočo

Preden se dandanes lotimo okraševanja oziroma urejanja grobov, je pametno, da poskrbimo tudi za čistočo samih nagrobnih kamnov. Jože Prosen,

čistila za marmor in granit

PROSEN
COM
CENTER ČISTIL

PROSEN COM, d. o. o., čiščenje in trgovina
Poslovna cona A 47, 4208 Šenčur
Tel.: 04 25 71 428, www.prosencom.com

TRGOVINA STORITVE ZNANJE

imamo tri čiste

- ◆ čistilno sredstvo
- ◆ zaščitno sredstvo
- ◆ negovalno sredstvo
- ◆ pribor za čiščenje

AKCIJA NEGOVALNI SET
ZA NAGROBNIKE **-30%**

direktor podjetja Prosen Com, čiščenje in trgovina, nam je razložil, kako naj ravnamo z oljnimi in maščobnimi madeži na kamnu, pa kaj storiti z ostanki voska, madeži rje, z oblogami, ki jih na kamnu ustvarja zelenje. Priporočil je tudi imena čistil, ki bodo poskrbela, da se omenjenih nadlog znebimo. Izhajajo iz družine blagovne znamke AKEMI.

Oljne in maščobne madeže na kamnu lahko zlahka odstranimo s kremasto pasto, ki jo naneseemo na madež, in zaradi vsebovanih absorpcijskih sredstev bo odpravila naše težave. Primerna je za uporabo na naravnih kot umetnih kamnih. Na nagrobnikih lahko hitro pride do izlitja voska. Težavo lahko zlahka rešimo s posebnim izdelkom Wachsentferner, ki odstrani ostanke voska, katrana, bitumna ali barv. Primeren je za uporabo na naravnih in umetnih kamnih. Rostentferner pa pomaga tudi pri madežih rje. Ti na določenih kamnih nastajajo zaradi vlage. Izdelek rjo odstrani, dolgoročno pa tudi zavira ponovno rjavenje. Primeren pa je samo za kislinsko odporne naravne kamne (npr. granit, gnajs). Izdelek pa lahko dobite tudi v obliki paste za vertikalne površine.

Zelenje na kamnu ali nagrobniku zaradi vlažne klime in sence ustvarja naravne obloge. Le-te lahko brez truda odstranimo z izdelkom Anti Grün, ki odstranjuje tudi obarvanost zaradi cvetenja rastlin, listja, ptičjih iztrebkov ter drugih trdovratnih nečistoč.

In po vsem tem ste lahko pripravljeni na prihod 1. novembra, ki kljub temu da je posvečen mrtvim, z uredenostjo grobov zbuja v prisotnih prijetna občutja.

HIPNOS d.o.o.

PE Barletova,
Medvode

Smo podjetje, ki se ukvarja s pogrebno dejavnostjo. Delujemo že 21. leto. Ob izgubi vaših najdražjih vam priskočimo na pomoč in vam v celoti opravimo kompletno pogrebno storitev.

Ponudba:

- ◆ prevozi od kraja smrti (na dom, v mrliško vežico, na upepelitev, po Sloveniji in v tujini),
- ◆ prodaja pogrebne opreme,
- ◆ postavitve odra na domu,
- ◆ dobava in dostava žalnih aranžmajev,
- ◆ naročilo pevcev in trobentača,
- ◆ povečava fotografije pokojnega,
- ◆ fotografiranje in snemanje pogreba,
- ◆ posredovanje osmrtnic,
- ◆ izkopi klasičnih in žarnih jam,
- ◆ urejanje pokopališč in grobov,
- ◆ klesanje in zlatenje črk,
- ◆ prodaja in obnova spomenikov,
- ◆ prodaja nagrobnega peska in zemlje,
- ◆ prodaja nagrobnih obeležij (lučke, vaze, kipci),
- ◆ prekopi,
- ◆ ureditev dokumentacije (izpisek iz matične knjige umrlih),
- ◆ svetovanje.

Dežurni telefon:
051 620 699

HIPNOS d.o.o., Ljubovalca 8, 12115 Medvode

Ob dnevu spomina na mrtve – po sveče na pošto

PRIŽGITE SVEČO V SPOMIN

Ker je 1. november čas, ko skoraj vsi množično kupujemo sveče, velja podrobneje pregledati široko ponudbo teh artiklov ter njihovo kakovost in, ne nazadnje, njihov vpliv na okolje.

Na vseh poštah so te dni pripravili posebno akcijsko ponudbo ter cene sveč še dodatno znižali. Klasične parafinske sveče v PVC-embalaži so še vedno najbolj pogoste. Po ugodnih cenah in v različnih modelih jih lahko kupite **na vseh poštah** po Sloveniji že od 0,89 EUR.

Ker se na Pošti zavedajo, da vse več ljudi skrbi za čisto in zdravo okolje, so v svojo ponudbo vključili tudi ekološke sveče. Ponudbo dopolnjujejo nepogrešljivi vžigalniki in vžigalice, s katerimi boste lahko sveče prižgali.

Zanesljivo vsepovsod
POŠTA SLOVENIJE
POŠTA IN FINANCE

PR SPOROČILO

www.posta.si

POGREB PO MERI ČLOVEKA

Ljudje se z izgubo najbližjih spopadajo na različne načine, pravi Elvina Babajić, direktorica Mednarodnega pogrebnega podjetja Babajić in prva dama neprofitnega zavoda Pogreb ni tabu.

Alenka Brun

Sicer Velenjčanka, ki živi v Ljubljani, Elvina Babajić se je s pogrebništvom srečala že v rani mladosti. Pri trinajstih jo je oče začel vpeljevati v družinski posel, pri devetnajstih letih pa se je v domačem Mednarodnem pogrebnem podjetju Babajić zaposlila in začela nadgradnjo očetovega dela. Je diplomirana ekonomistka in zaključuje magisterij iz menedžmenta.

»Naše pogrebno podjetje ne opravlja lokalnih pogrebov, temveč smo posebej specializirani za mednarodne prevoze pokojnih oseb po celem svetu oziroma repatriacijo, kakor mi to poimenujemo. Najamejo nas, da organiziramo prevoz umrle osebe iz Tokia v Detroit, iz Slovenije v Makedonijo, iz Avstrije v Slovenijo, na primer.«

Marsikdo si to predstavlja precej poenostavljeno: »Pride pogrebno podjetje, prevzame pokojno osebo v mrtvašnici ali kjer koli se ta nahaja v bolnišnici, na patologiji, in jo pač odpelje. A to ni dovolj. poznati moraš zakonodaje, pravila držav. Vsaka država ima svojo regulativo, ki jo moramo spoštovati. Tako, da ves postopek lahko traja kar nekaj časa.«

Rušenje tabujev

Pred dobrimi šestimi leti je Elvina v Ljubljani ustanovila še neprofitni zavod Pogreb ni tabu. Z njegovo pomočjo rušijo tabuje, ki so povezani z minljivostjo, smrtjo in tudi na določen način s pogrebno dejavnostjo. Sledijo trem ciljem, kjer je glavni in prvi cilj družbena odgovornost. »Tu rušimo tabuje, pove-

Elvina Babajić / Foto: osebni arhiv

zane s smrtjo. Imamo spletno stran, kjer dnevno in tedensko objavljamo članke, raziskave, intervjuje, razmišljanja. Z istoimenskim forumom gostujemo na Med.Over.Net, ljudje pa imajo tudi možnost, da napišejo svojo osebno izpoved.«

Ekološka osveščenost je drugi cilj zavoda. Tu so prevzeli projekt svecamanj.si, kjer spodbujajo uporabo razgradljivih sveč oziroma nago-varjajo ljudi, naj prižgejo virtualno svečo. Od tu pa so nadaljevali z vspomin.com. Svojci lahko na ta način v treh korakih za pokojnika ustvarijo spominsko spletno stran. Ko se odločijo, da jo bodo zaprli, zavod vsebino strani prenese v fizično obliko kot spominsko knjigo.

»Gre za zelo lep način ohranjanja spomina.«

Kaj naj storimo, ko ...

Ljudje Pogreb ni tabu poznajo tudi po njihovi brezplačni svetovalnici, kjer postavljajo različna vprašanja. »Marsikdo po smrti ljubljene osebe ne najde smisla v življenju in potrebuje nekoga, da ga usmeri na pravo pot. Ravno zato svetovalnica Zaživi življenje. Imamo pa tudi pravno svetovalnico, kjer se pojavlja največ vprašanj glede dedovanj in zapuščinskih razprav. Do sedaj smo jih prejeli čez šeststo in od tega jih je 167 neodgovorjenih, ker enostavno ne zmoremo odgovoriti na vsa naenkrat.«

Nadgradnja spletne strani pa je bila v zadnjih dveh letih, letos teče tretje leto, ravno tako istoimenska brezplačna revija. Nanjo je je Elvina še posebej ponosna. »Čutila sem, da moram nekaj narediti v tej smeri.«

V prvem delu revije poudarjajo, da moramo živeti vsak dan, kot da je zadnji. »Ukvarjamo se z vprašanjem paliative, s samomori. Namenjena je tudi starostnikom. Drugi del revije pa je namenjen smrti, pogrebu. Veliko poudarka bo na stroških pogreba.«

Revija ponuja praktične nasvete in se dotika zanimive tematike, kot je to raztros pepela. »Zgodi se, da nas pokličejo in vprašajo, če je možen recimo raztros pepela umrlega ali umrle po reki Dravi, na Uršlji gori, na Bledu, v Kočevskem gozdu ... Je, in tudi raztros svojci opravijo sami, odločajo se lahko o dnevu in uri, vendar je za to vseeno potrebna določena dokumentacija.«

Pišejo tudi o trendih v pogrebništvu, tretji del pa je namenjen prebolevanju smrti.

Spominski diamant

Na eni svojih poslovnih poti je Elvina v Švici spoznala podjetje Algor-danza in njihova storitev spominski diamant jo je navdušila. »Z diamantom počastimo umrlo osebo. Nosimo ga kot del nakita, lahko je spravljen v lični

šatulji. Možnosti je kar nekaj. V bistvu se s svojci dogovorimo za karat diamanta: od tega je odvisna potem tudi njegova velikost in cena. Najmanjši diamant ima 0,25 karata, njegova cena pa je 3075 evrov.«

Svojci pa poleg velikosti lahko izberejo še obliko diamanta, v last pa ga dobijo s certifikatom, ki govori o tem, da je diamant izključno iz človeškega pepela. »Ima vse fizikalne lastnosti pravega diamanta, njegove kemijske lastnosti so pa pokojnikove. Tako je vsak diamant drugačen.«

Barvo diamanta določa kemijski element bor in več kot ga je, bolj je diamant modrikast, manj kot ga je, bolj je svetel, prozoren.

»Ljudje želijo tudi, da bi iz pepela pokojnika, ki je pokopan že deset let, naredili spominski diamant. Imamo nekaj naročil vnaprej, pa tudi take, ki bi del pepela iz žare raztrosili, drugi del pa uporabili za spominski diamant. Tudi to je izvedljivo.«

Od psihologa do finančnika

Elvina se svojega svojega dela ne naveliča. Ogromno ji pomeni, če nekomu lahko pomagam.

»Zaposleni v pogrebništvu nismo apatični, morda celo še bolj cenimo življenje. Dandanes mora biti pogrebnik vse: od psihologa, dobrega organizatorja do svetovalca s področja

»Pogrebi so si včasih prepodobni. Redkokdaj vidiš, da je na nekem pogrebu malce drugače. Zakaj ne bi lovcu pripravili lovskega pogreba, motoristu motorističnega?«

financ. Še vedno pa se zgodi, da nas ljudje vidijo kot nekoga, ki je rangiran malce višje od smetarja. Pogrebnik je kot poklic premalo cenjen, sploh pa pri nas kot poklic ne obstaja in to je tisto, za kar se v našem zavodu tudi zavzema. Želimo vplivati na izobraževanje pogrebnih podjetij, pogrebnikov, na deregulacijo poklica kot pogrebnika, ker tega ni. Prihodnost vidimo v povezovanju pogrebnih podjetij, izmenjavanju mnenj, idej, kar je dobro tudi za končno stranko: tistega, ki pogreb naroči.«

Zagovarja tudi pogreb po meri človeka. »Pogrebi so si včasih prepodobni. Redkokdaj vidiš, da je na nekem pogrebu malce drugače. Zakaj ne bi lovcu pripravili lovskega pogreba, motoristu motorističnega? Opažam, da se ljudje o teh stvareh premalo pogovarjajo. Smrt pride lahko nepričakovano, nakar svojci sploh ne vedo, kakšen pogreb bi si umrli želeli ali želela, in potem naredijo največkrat tako, kot so to naredili pri sosedih ...«

www.pogreb-ni-tabu.si

Prihaja tretja revija

pogreb ni tabu

Tako kot pretekli dve bo tudi prihajajoča revija priča zgodbi življenja in smrti skozi tri vsebinske sklope. V prvem delu slavimo življenje in njegovo polnost, vendar obenem poudarjamo, da je smrt neizbežna. Drugi del revije s praktičnega vidika obravnava smrt kot sestavni del življenja. V tretjem delu revije pa se posvečamo žalovanju, soočanju z izgubo in ohranjanjem spominov.

Revija bo tudi tokrat brezplačno na voljo po vsej Sloveniji. Na Gorenjskem lahko dobite izvod revije v izbranih domovih za starejše, na matičnih uradih in na pokopališčih na Jesenicah, v Trzinu, Kranju, Škofji Loki ter na pokopališčih, kjer delujeta pogrebni podjetji Navček in Hipnos. Revijo lahko naročite tudi po telefonu ali elektronski pošti. Revijo vam bomo brezplačno poslali na dom.

Zavod Pogreb ni tabu, Linhartova 66, 1000 Ljubljana, T: 041 355 426, E-pošta: info@pogreb-ni-tabu.si

Trajnice in sezonske rastline tvorijo lepo urejen grob

Pokopališča so v prav vsaki kulturi drugačna, vsekakor pa so kraj spomina na naše drage. V vsaki kulturi je odnos do pokojnih in tudi do urejanja grobov drugačen. V Nemčiji in v skandinavskih deželah so pokopališča lepo urejeni parki, včasih tudi sredi razredčenega gozda. Grobovi so razporejeni med drevesi, grmovnicami in drugimi rastlinami. Tudi pri nas so že poskusi urejanja pokopališč v tako imenovanem gozdnem slogu. Eno takih pokopališč je na Dolenjskem v Srebrničah. Tam ima človek res občutek spokojnosti in da je to kraj miru in večnega počitka. Sicer pa v Sloveniji, razen na večjih mestnih pokopališčih, kjer so posajena drevesa, vlada predvsem marmor.

Kultura urejanja grobov v Sloveniji je nagnjena k sajenju sezonskih rastlin in enoletnic, redkeje se odločamo za sajenje trajnic, nižjih grmovnic ali manjših dreves in iglavcev. Tovrstne zasaditve žal zahtevajo tudi stalno oskrbo in urejanje, še posebno v sušnih poletnih mesecih. Večinoma žal za vsakodnevni obisk groba poleti nimamo časa, zato je grob primerneje zasaditi z nižjimi iglavci in trajnicami, le del grobnega polja pa pustiti za sezonski nasad, ki bo trajno zasaditev popestril z barvami. Med trajnice lahko zasadimo tudi čebulice, tako bo grob cvetoč že v zgodnji pomladi.

Vsekakor je tudi za zasaditev groba potrebno kar nekaj poznavanja rastlin, podrobnejši ogled rastiščnih pogojev na grobu (sončna, senčna ali polsenčna lega) in kakovost zemlje (sposobnost zadrževanja vode).

Ureditelj in izbor rastlin

Urejanje grobov gre vse bolj v smer samooskrbe ali minimalne oskrbe. Tudi na fotografiji lahko vidite, da je v osnovi zasajenih le nekaj rastlin: blazinasto razrastle brin (*Juniperus squamata* 'Blue carpet') in pisanolistna trdoleska (*Euonymus sp.*) sta dodani kroglasto, pušpane (*Buxus sempervirens*), ki so striženi stožčasto, pa zaradi boleznih raje zamenjajte z bodiko (*Ilex crenata*). Za barvno popestritev pa lahko v nekaj linijah zasadite sezonsko cvetje ali enoletnice, v primeru na sliki so to gomoljaste begonije (*Begonia tuberosa hibrida*). Namesto begonij lahko sadite tudi kalanhoje (*Kalanchoe sp.*).

Na drugi sliki pa lahko vidite bolj pestro kombinacijo rastlin. Leva in desna polovica sta zasajeni s pisanolistno trdolesko (*Euonymus sp.*). Hribčka sta zasajena še s školjkastolistno pacipreso (*Chamaecyparis nana gracilis*), ki je izredno počasne rasti. Sredinski pas pa je zasajen z mačehami (*Viola cornuta*), okrasnimi travami in hojhero (*Heuchera sp.*)

Tako zasajen grob je nezahteven za vzdrževanje in primeren za sončno, polsenčno in senčno lego.

Na grob postavite le še marmorno ploščo v barvi nagrobnika, na katero boste lahko postavljali sveče.

Rock Finale, univ. dipl. inž. kraj. arh. BC Naklo

Nagrobna dekoracija – naredimo jo sami

Ko postorimo vse potrebno glede jesenske zasaditve grobov, smo se že pripravili na 1. november, saj je običaj, da se spominimo umrlih in na pokopališča odnesemo cvetje in sveče.

Dekoracija grobov mora slediti zasnovi groba. Upoštevamo barvo obrobe in spomenika, obliko, kakšna je zasaditev. Ko izbiramo nagrobne aranžmaje, pomislimo tudi na to, da želimo umrlim poslati sporočilo: mislimo na vas, nismo vas pozabili. Zato je pomembna tudi sporočilnost aranžmaja. Posebni unikatni aranžmaji imajo osebno noto, česar neosebni, »industrijsko« narejeni aranžmaji nimajo. Razmislite tudi o možnosti, da lahko nekoliko drugačen aranžma le z nekaj ustreznimi dodatki spremenite v božično-novoletnega.

Nagrobni aranžmaji so lahko narejeni iz svežega cvetja in zelenja, lahko se uporabi vednozeleno rastline in suhe plodove. Tudi kombinacije rastlin v lončkih (resa, hebe, gaulterija, modra trava ...), ki postanejo sestavni del aranžmaja, so zanimive.

Če želimo, si lahko z malo spretnosti in znanja naredimo nagrobni aranžma kar sami. Najprej se moramo sprehoditi po gozdu. Poiščimo kakšno zanimivo vejo ali korenino, nabereimo nekaj mahu, veje borovca, nekaj smreke, na vrtu odstrižemo nekaj vejic pušpana, lovrikovca in ciprese. Pri izbiri zelenja bodimo pazljivi, da imamo največ tri do štiri vrste zelenja,

ki ga razporedimo po skupinah glede na njegovo strukturo. Lepo se kombinira groba struktura večjih listov s fino strukturo ciprese, bora ali smreke.

Priskrbimo si cvetličarsko gobo za sveže cvetje, za katero pazimo, da ni poškodovana (vdrtine od prijemanja) in izberemo posodo. Pri zabadanju vejic zelenja in suhih plodov stebela odrežemo poševno. Tako odrezana stebela se v gobo zapičijo in se ne vrtijo, kot se lahko stebela, ki so skrajšana vodoravno. Najprej naredimo podlago, kar pomeni, da gobo prekrijemo z zelenjem. Nato izberemo eksotične plodove, storže, rastline v lončkih.

Pri uporabi smo pozorni na osnove oblikovanja. Okrogle oblike damo v težišče aranžmaja, saj delujejo težko in aranžma »obtežijo«. Podolgovate plodove, liste, rogoz in podobne dekorativne materiale pa uporabimo za višino. Pri višini pazimo, da aranžma ni previsok. Materiale uporabljamo po skupinah. Aranžmaji naj bodo narejeni v umirjenih harmoničnih barvah. Lahko se uporabi material močnih barv, vendar se uporabi le ena.

Če nam je bolj všeč, da imamo v aranžmajih sveže cvetje, ga lahko kombiniramo s suhimi plodovi. Po tem, ko sveže cvetje propade, ga odstranimo in še vedno imamo lep, suh aranžma.

Dr. Sabina Šegula,
BC Naklo

BIOVEHNIŠKI CENTER NAKLO, ŠPANIJE 99, NAKLO

TRGOVINA POD KOZOLCEM: Pestra ponudba nagrobnih aranžmajev od ponedeljka do četrтка med 9. in 17. uro.

Vabimo

23. 10. 2014:

Izdelovanje I.-novembrskih aranžmajev

9. 11.–10. 11. 2014:

Božično-novoletna dekoracija (seminar za cvetličarje)

27. 11. 2014:

Izdelovanje adventnih venčkov in dekoracij

VOZILI SMO SPORTSVANA

Vsakič, ko imam priložnost voziti avto iz Volkswagnove družine, postanem večji Gorenjec od Gorenjca.

Miroslav Cvjetičanin

To pomeni, da najprej, ko se usedem v »faove«, pomislím na nemško kakovost in natančnost, na nemški stroj, da smo najnatančnejši. Ne spomnim se, da bi me kdaj sploh kateri razočaral. Verjetno gre tu za globlje vprašanje, saj smo Gorenjci že pregovorno navdušeni nad volkswagni. Ko pa beseda nanese na golfa, potem govorimo že o klasiki oziroma o avtomobilu, ki nikoli ne razočara in je venomer v modi.

Tokrat so nam iz Avtohiše Vrtač iz Kranja posodili golfa sportsvana. O njem sem že pisal v Moji Gorenjski, vendar ga takrat še nisem vozil. Tokrat gre za drugačno zgodbo oziroma za »izpoved« iz prve roke.

Družinski avto?

Sportsvana uvrščam v kategorijo družinskih avtomobilov. In prav zato, ker ga uvrščam med družinske, sem prišel na idejo, da z njim popeljem celo družino. V slovenskih medijih je cel kup suhoparnih testov avtomobilov, ki so sicer berljivi, vendar imam venomer občutek, da to delajo že tako rutinsko, da bralec na koncu ne ve, ali naj predstavljeni avto kupi kar takoj ali naj počaka na naslednji test. Testi in predstavitev pa se vrstijo kot po tekočem traku ... K sreči sta otroka še tako mlada, da ne znata drugače komentirati kot direktno in odkrito. Sin, ki je starejši, je bil jasno navdušen nad vse elektroniko »na dotik« oziroma »na touch«, kar je še najbolj podobno njegovima telefonu in tablici. In ko je odkril še predal, v katerem sportsvan skriva CD-predvajalnik ter vse USB-priključke, je bil toliko bolj vznemirjen. Hčer, ki je mlajša, je

Klasika in tehno gresta s sportsvanom krasno skupaj.

Golf sportsvan je lep z vseh strani.

najbolj navduševala tišina motorja. »A ta avto sploh dela?« je vprašala že nekaj metrov po tem, ko smo speljali z dvorišča. Ko smo prišli do prvega semaforja, je rekla: »No, zdaj je pa čisto crknill!« Revica je pozabila, kako smo jo hecali že s sistemom start-stop. Potem sem

čakal na ženino mnenje. Avto sem ji dal za voziti, ker človek tako najlažje dobi pravi občutek. »Tale gre pa kar sam! Tako lahko ga je voziti. Krasen volan ima. Tako lepo se vidi ven in imam občutek, kot bi ga že sto let vozila.« Sportsvan je res pregleden. Nima mrtvih kotov zaradi »var-

nostne kletke«, kar pomeni, da je zastekljen tudi v kotih, kjer večina avtov ni. Sedeži so pregovorno trdi, a hkrati tako udobni, da imaš občutek, da tudi po najdaljših vožnjah ne bi utrudil svojega telesa. Potem jo je zanimala velikost prtljažnega prostora, ker spadamo med družine, ki na primer za dopust na morju doma pustimo zgolj smuči in pancerce. Prtljažni prostor zadostuje povprečni družini, ki točno ve, kaj rabi in česa ne rabi za lep dopust. Vmes je začelo deževati in vsi trije so bili navdušeni, da tako neslišnih brisalcev pa še ne, čeprav smo se vozili že v veliko podobnih avtomobilov. Potem je prišlo na vrsto moje mnenje, in jasno, moški kot moški, najbolj me je navdušil motor.

In motor vedno znova preseneti

Sportsvan TDI BlueMotion. Izjemno varčna različica novega golfa sportsvana zaseda med kompaktnimi enoprostorci vodilni položaj: porabi namreč le 3,6 litra goriva na 100 kilometrov. Pojem BlueMotion je pri znamki Volkswagen od leta 2006 naprej sinonim za optimalne vrednosti, vezane na varovanje okolja in ekološke bilance. Volkswagen na ta način nenehno nadgrajuje paletu ekstremno varčnih modelov in ponudbo v posameznih serijah dopolnjuje z naprednimi in gospodarnimi modeli BlueMotion, ki se lahko pohvalijo z izredno nizkimi emisijami. Pri tem kljub vsej učinkovitosti velja: tudi novi golf sportsvan TDI BlueMotion je vsestransko zasnovan petsedežni avto, ki zagotavlja varno, udobno in dinamično vožnjo, ponaša pa se tudi s prostorno in prilagodljivo notranjostjo. Dobra dinamika novega modela z močjo 81 kW (110 KM) je ena od ključnih značilnosti, ki prispevajo k nizki porabi goriva. Zaradi številnih prilagoditev znaša količnik zračnega upora pri tem kompaktnem enoprostorcu le 0,27. Optimalne aerodinamične lastnosti so dosežene z različnimi ukrepi, med katere sodijo za petnajst milimetrov spuščena karoserija, na zunanji strani delno zaprta mreža hladilnika z modro črto, delno zaprta mreža na odprtini za dovod zraka, pod katero je žaluzija hladilnika, izpopolnjeno dovajanje hladilnega zraka in pose-

bne obloge na dnu vozila. Posebno velja poudariti še sistem DCC, ki sproti prilagaja delovanje blažilnikov, krmiljenja in motorja različnim voznim režimom, pa dinamični nadzor svetlobnega snopa s kamero na vetrobranskem steklu, prepoznavanje utrujenosti voznika in funkcijo za ohranjanje smeri znotraj voznega pasu. Na voljo je vse tisto, s čimer je sedma generacija golfa na novo postavila standarde »računalnika na kolesih« v svojem razredu. Posebnost je tudi širitev dometa in učinkovitosti elektronskega horizonta za nadzor vsega izven avtomobila. Z njim nadzira kote, kamor voznikov pogled ne seže,

in med drugim hitreje najde ustrezen parkirni prostor, na katerega parkira s samodejnim vrtenjem volana. To široko vidno polje s podatki napaja še sistem »rear traffic alert«, ki pri vzvratni vožnji bdi nad okolico za vozilom.

Le kdo ga bo vozil?

Stežka smo ga peljali nazaj k Vrtaču. Hči je rekla, da blagor tistemu, kdo bo ta avto kupil. Sin je rekel, da ga bo kupil pameten človek, žena, da najbrž tisti, ki ima rad klasiko in »tehno« obenem, jaz pa pravim, da vsakdo, ki si ga bo enkrat sposodil za testno vožnjo ...

Osupljiv. Vsak dan. Novi Golf Sportsvan. S številnimi asistenčnimi sistemi.

Na preobremenjenih cestah se mora voznik odzvati hitro. Zato je novi Golf Sportsvan na voljo s številnimi asistenčnimi sistemi.

Za več informacij obiščite naš salon z vozili Volkswagen.

Das Auto.

Emisije CO₂: 127–101 g/km. Kombinirana poraba goriva: 5,5–3,9 l/100 km. Emisijska stopnja: EURO 6. Emisije NO_x: 0,026–0,07 g/km. Emisije trdnih delcev: 0,0003–0,00001 g/km, število delcev 8,46–1,2. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Slika je simbolna.

Avtohiša Vrtač, d.o.o., Kranj

Delavska cesta 4, 4000 Kranj
T: 04 27 00 200, www.avtohisavrtac.si

OVEN
21. 3.–21. 4.

♥ Zvezde so vam naklonjene. Ne oklevajte, sedaj je vaš čas! Mirno se prepustite toku življenja, saj nad vami ne preži nikakršna nevarnost.

€ V tem obdobju bo za vas najbolj pomemben denar in vse, kar je povezano z njim. Skušali boste izpeljati stare zadeve, kar vam bo tudi uspelo.

✓ Prišel je čas, ko boste prisluhnili notranjemu glasu in šli nasproti starim, skritim željam.

BIK
22. 4.–20. 5.

♥ V celem mesecu boste skušali čim več storiti za sebe, tako na duhovni ravni kot tudi drugače. Čaka vas presenečenje.

€ Za uresničitev svojih načrtov in ambicij boste pripravljene vložiti veliko truda, kar se vam bo tudi obrestovalo.

✓ Upočasnite tempo in nikar ne prehiteвайте. Želja, ki jo imate, se vam bo izpolnila čisto ob pravem času.

DVOJČKA
21. 5.–21. 6.

♥ V ljubezni boste željni izzivov, za uresničitev pa še niste pripravljeni. Brez strahu, vse bo še ob pravem času. Novice vas presenetijo.

€ Pred vami bodo novi poslovni izzivi in le od vas bo odvisno, če jih boste sprejeli in seveda pokazali zanimanje.

✓ Včasih je določena pričakovanja bolje prepustiti usodi in času, čeprav težko. In ne pozabite, vse se zgodi ob svojem času.

RAK
22. 6.–22. 7.

♥ Za preteklostjo boste prenehali žalovati in se boste pričeli veseliti prihodnosti, ki je pred vami. Zaupajte svoji intuiciji in ji sledite.

€ Na neki dogodek boste preveč enostransko odgovorili, kar vam lahko prinese negativne posledice pri sodelavcih. A ne za dolgo.

✓ Uživate z zavestjo, da je življenje prekratko, da bi se obremenjevali z nepomembnimi zadevami.

LEV
23. 7.–23. 8.

♥ Obremenjenost, ki vas ogroža z vseh strani, vam črpa življenjsko energijo, ki je nujno potrebna za obstoj. Naredite hitro kaj za to.

€ Na delovnem mestu boste precej trmoglavni in ne boste dopuščali nobenega drugega mnenja. Tokrat bo ta odločitev pravilna.

✓ Poglobiti se bo treba v bistvo in vsako stvar reševati posebej, korak za korakom. Nasveti so dobrodošli.

DEVICA
24. 8.–23. 9.

♥ V ljubezni se že nekaj časa počutite osamljene in izgubljene, nikar ne čakajte preveč, ampak sami naredite korak naprej.

€ Če hočete biti še naprej uspešni in nadaljevati po ravni poti, je edini način, da poravnate stare račune. Predolgo časa ste čakali.

✓ Potrebni ste določenih potrditev, saj ste polni dvomov, ki vam zameglijo pogled. Nikoli ni vse belo in ne črno.

TEHTNICA
24. 9.–23. 10.

♥ Na čustvenem področju se vam približuje ljubezen in veliko romantičnih trenutkov v dvoje. Pozabili boste na vse strahove.

€ Zvedeli boste stvari, o katerih se vam ni niti sanjalo, in uspeh je zagotovljen. Nikar ne čakajte predolgo, ampak takoj v akcijo.

✓ Če hočemo izvedeti, ali je voda slana, nam ni treba spiti vsega morja. Življenje je ta trenutek, zdaj.

ŠKORPIJON
24. 10.–22. 11.

♥ Na splošno so pred vami spremembe, ki so več kot dobrodošle, zato jih boste sprejeli odprtih rok. Nekdo se bo spomnil na vas.

€ Odpirajo se vam še dodatne možnosti za poslovni uspeh, ki vam v zadnjem času vse več pomeni. Čaka vas večji nakup.

✓ Kadar je pred teboj težka naloga, ravnaj kakor da je nemogoče, da bi ti spodletelo. Če človek verjame, je možno čisto vse.

STRELEC
23. 11.–21. 12.

♥ Izpolnila se vam bo želja in kar ne boste mogli verjeti, ko se vam bodo začela odpirati vrata, ki so bila do sedaj za vas zaprta.

€ Situacija vas bo res nekoliko vrgla iz tira, a ne za dolgo, saj boste kljub vsemu potegnili dobre rešitve. Vse je za nekaj dobro.

✓ Če bi bili sami brez slabosti, ne bi toliko uživali, ko jih iščemo pri drugih. Preštejte do deset, preden poveste svoje misli na glas.

KOZOROG
22. 12.–20. 1.

♥ Že nekaj časa ste v pričakovanju sporočila in nikakor ga ne morete dočakati. Ravno ko bodo dvomi presegli vrh, pridejo dobre novice.

€ Ne delajte si nepotrebnih in neutemeljenih skrbi, saj se bo vse uredilo vam v prid. Zadnji čas je, da pozabite na stare zamere.

✓ Najbolj zaklenjena vrata so tista, ki jih lahko pustimo odprta. Spoznali boste svoje strahove in se z njimi spoprijeli.

VODNAR
21. 1.–19. 2.

♥ Občutek dobre volje vam bo zelo dobro del in postorili boste veliko stvari, ki so vam še pred nedavnim bile nerešljive. Ljubezen prihaja.

€ Situacija, v kateri se boste znašli, bo pozitivna za vas, le reševala se ne bo tako hitro, kot si boste zamislili. Brez panike.

✓ Največja napaka, ki jo lahko zagrešimo, je naš strah pred tem, da bi jo zagrešili. Napake niso napake, ampak zgolj odločitve.

RIBI
20. 2.–20. 3

♥ Na vidiku so težave, ki pa se jim lahko izognete. Dilema bo le v vaši trmi in tem, v kakšni meri boste pripravljeni sprejeti posledice.

€ Znova boste morali dokazovati svoje sposobnosti. Ker se zavedate, da je vsaka stvar ob svojem času, se ne boste pustili zmesti.

✓ Včerajšnjega dne se ne da spremeniti, jutrišnjega lahko. Ne čakajte, vsak dan naj bo posebna dogodivščina.

PROIZVODNJA, INŽENIRING, TRGOVINA D.O.O.
Šuceva 23, 4000 Kranj
www.dolnov.si TEL: 04 201 30 00 dolnov@dolnov.si

Napuljni umivalnik PRO
55x48
105€

(oglašena kupovina!) A7- 2012 (100 funkcij)
150x150x63
1504€

Kludi
Armatura

Umivalnik PRO
55x44
66,5€

SALON KOPALNIŠKE OPREME IN PLOŠČIC

BELI PROFILI
MAT STEKLO

Tuš kabina TS-657
90x90x185
199€

Viseči WC PRO - 132€
Deska PRO - 65€

AKCIJA!!

Omarica bela
36x28x84
19,90€

Keramična kad
90x90x11
104,30€

Tehnični gres bež - sivi
30x30
5,90€

Elegantni Travertin granitogres
33x33
9,00€

Protidrnsni granitogres
NUSK 33.3x33.3
12,20€

+NOVO!!
PELETI - VREČA 3,95
SLOVENSKI

Ko koristi presežejo stroške!

VARNOST IN VARČNOST Z ROKO V ROKI!

Oblecite svojo hišo v negorljivo fasadno izolacijo iz kamene volne Knauf Insulation in prihranite!

FASADA, izolirana s kameno volno Knauf Insulation, nudi:

- visoko **toplotno** izolativnost,
- izboljšano **požarno** varnost; kamena volna bistveno upočasni širjenje požara,
- **paropropustnost**, ki hiši omogoča dihanje,
- visoko **zvočno** izolativnost,
- **mehansko odpornost in trajnost**,
- visoke **energijske** in **finančne prihranke**.

Več na www.knaufinsulation.si

PRIPOROČAMO

Sanacije in novogradnje	Novogradnje
FKD-S (PTP-035)	FKL (FPPL)

Knauf Insulation, d.o.o., Škofja Loka
svetovanje@knaufinsulation.com
tehnično svetovanje: 04 5114 105

KNAUF INSULATION
varčujmo z energijo, zdaj!